

contacten

situatie

Partner
Familie
Vrienden
Kennissen
Club/Vereniging
Collega's
Buren

de 20e aan huis
voor de wijk
Schoonheidsplan
Ruimten.
prettige Naaste buur
op een gang contact
met de 14

Associatie
Rommel op de parker
Dealer vullen
Geen contacten met
de Buurten
Lemmer en agenzie

geen
goed contact
met buur.

Inkomen
Sociale zekerheid
Huis en tuin
Woonomgeving
Mobiliteit
Kleding
Voedsel

de 20e aan huis
voor de wijk
Schoonheidsplan
Ruimten.
prettige Naaste buur
op een gang contact
met de 14

Samenkracht in vitale woongemeenschappen

Een GALA project (Gezond en Actief Leven Akkoord)
Wonen, zorg en welzijn investeren samen in
de gemeenschap van bewoners

Eindrapport

Colofon

Datum

Juni 2024

Auteurs

Roseline van Ravestein, Zinnovia, Samenkracht
Loes Hulsebosch, projectleider Woonservicewijken

Met dank aan

Projectleiders van Wijkz: Marnix Hack, Margo van der Salm en Merle de Römph.
Partners in uitvoering en beleid van: Haag Wonen (Iris Koks, Lotte Bolleboom, Kim Frijlink, Ernie Dalu, Dick van Eck, Susan van der Steen), HWW zorg (Hiskia Alberti, Nick Schilter, Danny Plas, Dirk-Jan van Oversteeg), HVP zorg (Ayse Bayram, Surreya Polat), Wijkz (Margo van der Salm, Merle de Römph, Ingrid Meijer, Margot van der Giessen, Irma Bolhuis).
Alle partners in het netwerk van Woonservicewijken (WeZijn Transvaal, Staedion, Hof Wonen, Florence, Saffier, Parnassia, HMC, HagaZiekenhuis, Woonzorg Nederland, Schroeder, Stadsdelen Escamp en Centrum gemeente Den Haag, en wijkpartners.
Bewoners en bewonerscommissie van de Lozerlaan flat Vierkant.

Uitgevoerd door

Netwerk Woonservicewijken, september 2023 – juni 2024

In opdracht van

Gemeente Den Haag, in het kader van GALA (Gezond en Actief Leven Akkoord)

Met duidelijke bronvermelding, en verwijzing naar het netwerk Woonservicewijken, mag alles uit deze uitgave worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van sociale media, druk, fotokopie, of op enige andere wijze.

Contact

Stichting Woonservicewijken
Contactpersoon: Mw S. van der Steen, voorzitter
E-mailadres: woonservicewijken@haagwonen.nl
www.woonservicewijken.nl
Telefoonnummer: 06-28053869 (secretariaat)

IBAN nummer: NL93RABO 0387153705

KvK nummer: 27250667

Inhoudsopgave

Colofon	2
1. Samenvatting	4
2. Inleiding	5
3. Probleemstelling	6
4. Doel	6
5. Doelgroep	6
6. Partners (bestuur, netwerk WSW, uitvoerend betrokken partners)	7
7. Uitvoering volgens plan van aanpak	9
8. Communicatie	18
9. Monitoring	19
10. Opbrengsten door Samenkracht	20
11. Werkzame factoren	23
12. Inzichten en toekomstige kansen	24
13. Financiën	25
14. Tenslotte	25
15. Verwijzingen	26
Bijlage 1: Aangesloten organisaties bij WSW	27
Bijlage 2: Systeem/organisatieonderzoek	28
Bijlage 3: Resultaat breed kijken naar je situatie (bewoners)	29
Bijlage 4: Resultaat breed kijken naar je situatie (professionals)	30
Bijlage 5: Overzicht alle ideeën, acties en resultaten uit de ateliers, per levensdomein	31
Bijlage 6: Plegde GALA Samenkracht	33
Bijlage 7: PDF Nieuwsbrief januari 2024, met uitkomsten leefwereldonderzoek	34

1. Samenvatting

Het project 'Samenkracht in Vitale Woongemeenschappen' van Woon servicewijken (WSW) richt zich op het verbeteren van de leefomgeving en sociale basis voor zelfstandig wonende ouderen in Den Haag Zuidwest. Als uitwerking van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Bewoners en professionals uit wonen, zorg en welzijn werkten samen aan nieuwe woonzorgwelzijnsconcepten.

Doelgroep & doel

Ouderen die zelfstandig wonen in of nabij bestaande wooncomplexen. Het doel is om langer zelfstandig te wonen in een vitale gemeenschap met optimale ondersteunende en met samenhangende woon-, zorg- en welzijnsvoorzieningen.

Visie

Voor toekomstbestendige zorg en ondersteuning is een duurzame samenwerking tussen bewoners en professionals noodzakelijk.

Aanpak

Het project maakt gebruik van de Samenkracht-aanpak, waarbij co-creatie met bewoners en samenwerking tussen partners in wonen, zorg en welzijn centraal staan. Om dit te bereiken is een traject doorlopen met training, leefwereldonderzoek, ateliers, systeemonderzoek en ontwerpstudio's.

Samenkracht ateliers zijn creatieve bijeenkomsten met bewoners en partners vanuit wonen, zorg en welzijn. Eerst verkennen beide groepen apart wat belangrijk is en waar men wil, moet en/of kan investeren. Daarna werken ze gezamenlijk aan het ontwerpen en realiseren van de veranderingen. De eerste ervaringen hiermee zijn positief: bewoners en professionals zijn verrast over de creativiteit, de positieve energie en de ideeën en willen dit doorzetten.

Opbrengsten, naar indeling model Sociale Basis

Persoonlijk

- Bewoners voelen zich gezien en gehoord
- Bewoners hebben nieuwe contacten opgedaan
- Bestaande wederzijdse hulp is zichtbaar gemaakt
- Bewustwording en intensivering van bestaande onderlinge hulp

Gemeenschappelijk

- Bewoners-initiatieven voor verbeteren leefomgeving en ontmoeting, zoals werkgroep ontmoetingsruimte, koffie-uurtje, huisdierenteam en klussenteam

Institutioneel

- Er is een betere samenwerking tussen professionals en bewoners
- Meer vertrouwen tussen professionals en bewoners
- Versterking samenwerking en kennisuitwisseling professionals onderling
- Voorzieningen: nieuwe ontmoetingsruimte en aanpassingen in de flat voor comfort en toegankelijkheid

Conclusie

Door tegelijkertijd te werken aan zowel de persoonlijke, gemeenschappelijke als institutionele sociale basis, is een solide fundament gelegd voor een meer verbonden en ondersteunende gemeenschap die langer zelfstandig thuis wonen kan bevorderen. Op hoger niveau is in dit project een 'good practice' uitgewerkt dat gebruikt kan worden bij de onderhandelingen tussen aanbieders van wonen-zorg-welzijn en financiers om voldoende middelen voor community projecten beschikbaar te krijgen.

Werkzame factoren

- Commitment/ draagvlak professionals en bewoners
- Creëren van fysieke ruimte voor ontmoeting
- Plaatsgebonden aanpak
- Vertrouwen
- Continuïteit in de verbinding tussen leefwereld en systeemwereld
- Open aanpak

Inzichten en toekomstige kansen

- Belang van investeren in een ontmoetingsruimte
- Diversiteit in bewoners
- Overgang van projectstructuur naar reguliere werkwijze
- Structureel inbouwen preventieve aanpak
- Belang van de Samenkracht training
- Betrokkenheid vasthouden

2. Inleiding

Woonservicewijken is een netwerk van bevolgen mensen vanuit maatschappelijke organisaties die werken in de gebieden wonen, welzijn en zorg. Het netwerk wil aanjager zijn en zet zich in om weerbarstige problematiek in aandachtswijken mee te helpen oplossen. Door samen te werken en nieuwe aanpakken uit te proberen. Woonservicewijken pakt thema's op die niet al elders zijn belegd en/of die vragen om een innovatieve, out of the box benadering. De samenwerking tussen aanbieders van wonen-, zorg- en welzijnsdiensten maakt een integrale aanpak mogelijk, waarbij het betrekken van bewoners een voorwaarde is.

In het netwerk is daarvoor de aanpak Samenkracht ontwikkeld. De aanpak richt zich op het zichtbaar maken en inzetten van de geefkracht van bewoners, kracht- en netwerkontwikkeling, waardoor zij samen met professionals hun situatie kunnen verbeteren. De thema's die daarbij worden aangepakt zijn divers en variëren per situatie. Soms is de fysieke omgeving een thema, soms de zorg, soms het invullen van een ontmoetingsruimte en sociale contacten. In de Samenkracht aanpak wordt breed gekeken naar alle levensdomeinen, waardoor de relevante thema's aan de orde komen. In Samenkracht wordt bovendien gewerkt vanuit de situatie, niet vanuit een probleem. Dat maakt dat betrokkenen eerder gemotiveerd raken om mee te denken als ambassadeur van een verbetering.

Het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) omvat afspraken over het bereiken van een gezonde generatie in 2040: weerbare, gezonde mensen die opgroeien, leven, werken en wonen in een gezonde leefomgeving met een sterke sociale basis. Met dit akkoord en de bijbehorende SPUK middelen, kan de gemeente een samenhangende lokale aanpak ontwikkelen voor gezondheid, sport en bewegen én sociale basis voor haar bewoners. De doelen van GALA: terugdringen gezondheidsachterstanden, een gezonde fysieke leefomgeving die uitnodigt tot bewegen en ontmoeten, het versterken van de sociale basis, een gezonde leefstijl, versterking van de mentale weerbaarheid en mentale gezondheid, vitaal ouder worden en domein overstijgende inzet vanuit een regionale preventie-infrastructuur.

3. Probleemstelling

Woon servicewijken wil met dit project bijdragen aan een gezonde fysieke leefomgeving, het versterken van de sociale basis, mentale gezondheid en vitaal ouder worden. WSW start met een concreet project 'Samenkracht' in en vanuit een wooncomplex in een van de stadsdelen waar WSW actief is (stadsdeel Centrum of stadsdeel Escamp). In dit geval de wijk Bouwlust.

Steeds meer ouderen blijven lang zelfstandig wonen. Ook als zij een (hoge) zorgvraag hebben en ook als de mogelijkheden en de vaardigheden om een sociaal en steunend netwerk te organiseren achteruit gaat. De monitor Seniorvriendelijk Den Haag en andere onderzoeken, bijvoorbeeld van RIVM, laten zien dat de wensen en behoeften van ouderen op verschillende levensdomeinen liggen en heel divers zijn. Ouderen vinden het belangrijk om mobiel te blijven, zodat ze zelfstandig kunnen blijven wonen, onafhankelijk kunnen blijven en (sociale) activiteiten kunnen blijven ondernemen. Mobiliteit lijkt ook sterk samen te hangen met andere zaken in het leven die ouderen belangrijk vinden. Zoals zingeving, waardigheid en eigen regie. Verder hechten ouderen ook belang aan het hebben van een goede cognitieve gezondheid en een geschikte en veilige woonomgeving. Ouderen die minder te besteden hebben of in armoede leven en ouderen die een of meer chronische aandoeningen hebben lopen een groter risico op niet meer mee kunnen doen in de samenleving.

In dit project is gewerkt met een concrete casus in 'het hier en nu' vanuit de situatie van bewoners in een bestaand wooncomplex en wordt tevens onderzocht hoe duurzame verandering kan beklijven in/rondom deze en volgende wooncomplexen. Daarbij kunnen ook systeeminnovaties nodig zijn, zoals andere werkwijzen en andere exploitatiemodellen bij zorg of verhuur. In het kader van dit project zullen we niet voor alle punten de uitvoering kunnen realiseren, maar we zullen de punten wel agenderen bij de betreffende partners en samenwerkingen. In dit project wordt breed gekeken naar de mogelijkheden van wonen, welzijn en zorg. Waarbij zorg breed wordt opgevat, dus zowel informele zorg, als zorg vanuit eerste lijn, WMO, Zvw of Wlz.

4. Doel

Doel van het project is lang zelfstandig wonen in en met behulp van een vitale woongemeenschap, met optimale ondersteunende en samenhangende woon-, zorg- en welzijnsvoorzieningen. Bewoners voelen zich serieus genomen, weten dat ze samen met de partners vanuit wonen, zorg en welzijn kunnen werken aan een prettige woonomgeving en krijgen handvatten om grip te nemen en/of te houden op hun eigen situatie. Partners vanuit wonen, zorg, welzijn worden gefaciliteerd om in duurzame samenwerking uitdagingen aan te gaan om ouderen lang zelfstandig te laten wonen met zorg als het nodig is. De gemeente krijgt inzicht in werkzame factoren, waardoor implementatie bij andere buurten/wooncomplexen mogelijk wordt.

5. Doelgroep

Het project is gericht op ouderen die zelfstandig wonen in en/of in de buurt van bestaande wooncomplexen waar nu al veel ouderen wonen. Als intermediaire doelgroep zijn kinderen en mantelzorgers van de bewoners in de wooncomplexen benoemd, omdat zij zouden kunnen bijdragen aan inzicht in de benodigde activiteiten en voorzieningen in het heden en in de toekomst.

Evaluatie

- De beoogde doelgroep is bereikt. Het betreft zelfstandig wonende ouderen in de Lozerlaan flat Vierkant. Ongeveer 20% van de bewoners heeft actief meegedaan in gesprekken, ateliers, informatiebijeenkomsten. In de periode van december 2023 tot juni 2024 zijn er vier nieuwsbrieven verspreid in alle brievenbussen. Circa 30 bewoners hebben heel actief meegedaan en anderen hebben af en toe deelgenomen en het project meer vanaf de zijlijn gevolgd.
- Kinderen van de bewoners en mantelzorgers: bij enkele bewoners deed ook de mantelzorger of hulpverlener mee met de gesprekken, ter ondersteuning van de bewoner. Er is niet apart gecommuniceerd met kinderen en/of mantelzorgers, omdat dit thema niet naar voren kwam als een belangrijke kwestie bij de bewoners.

6. Partners (bestuur, netwerk WSW, uitvoerend betrokken partners)

De stichting Woon servicewijken (WSW) brengt woningcorporaties, zorg- en welzijnsorganisaties in een netwerk bij elkaar teneinde elkaar te inspireren en samen een bijdrage te leveren aan vitale bewoners in vitale wijken. WSW werkt in de aandachtswijken van de stadsdelen Escamp en Centrum.

Het bestuur van stichting Woon servicewijken is conform de statuten samengesteld vanuit de domeinen wonen, zorg en welzijn. De bestuurssamenstelling is momenteel als volgt:

- voorzitter: Susan van der Steen, Haag Wonen (wonen)
- secretaris: Sureyya Polat, HVP zorg (zorg)
- penningmeester: Godfried van Leeuwen, HMC (zorg)
- bestuurslid: Marije Talstra, WeZijn Transvaal (welzijn)

De stichting heeft geen medewerkers in dienst en werkt met externe bestuursondersteuning.

Bij dit project is het gehele netwerk van WSW betrokken als lerende partners. Daarbinnen is een groep van uitvoerende partners. Het gehele netwerk (zie bijlage 1) is via de inspiratiebijeenkomsten betrokken om kennis te delen, inbreng te leveren, commitment op de aanpak te ontwikkelen. Zodat alle partners ervan kunnen leren en het project bij positief resultaat kan worden doorontwikkeld bij andere wooncomplexen/buurtten. Het commitment van de partners op de uitvoering van dit project conform dit projectplan en op een mogelijk vervolg bij andere wooncomplexen bij positief resultaat, is bekrachtigd tijdens de netwerkbijeenkomst van WSW op 22 september 2023.

De uitvoerende partners zijn partners die direct betrokken zijn en uitvoerend participeren in het project. Dat zijn de bewoners en de betrokken woningcorporatie(s), zorg- en welzijnsinstellingen in de betreffende wijk, en de gemeente/stadsdeel, afhankelijk van de keuze van buurt/wooncomplex. In dit geval zijn Wijkz, Haag Wonen, HWW zorg, HVP zorg de actieve uitvoerende partners.

Daarnaast hebben ook andere professionals in de wijk meegedaan in het project, bijvoorbeeld professionals van 'Achter de voordeur' (Parnassia), PEP, de wijkagent en de buurtsportcoach.

Partners hebben een contactpersoon per organisatie geleverd. Met hen is nader besproken welke reguliere taken kunnen worden ingezet ten behoeve van het project en welke taken aanvullend uit het projectbudget kunnen worden gefinancierd. De organisaties waren vrij om zelf te bepalen met welke functies en hoeveel uren zij meededen. De organisaties hebben geparticipeerd met zowel uitvoerende professionals als managers en beleid als bestuur/directie. De uitvoerende professionals werden voor hun reguliere werk vanuit verschillende kaders gefinancierd (welzijn stadsdeel, zorgverzekeringswet, WMO, Wlz, wonen).

Vanuit Wijkz werden zowel opbouwwerk als ouderenconsulent ingezet, vanuit HWW zorg zowel wijkzorg als thuisbegeleiding, vanuit HVP zorg thuisbegeleiding en casemanagement. Vanuit Haag Wonen werd sociaal beheer ingezet en projectmedewerkers van het traject buurtontwikkeling Lozerlaan.

De uitvoerende partners hebben meegedaan in de training, de uitvoering van het leefwereldonderzoek, de Samenkracht ateliers en de inspiratiebijeenkomsten. Daardoor hebben zij zich de werkwijze eigen kunnen maken en hebben de partners vanaf het begin in uren bijgedragen.

Samenvattend zijn ingezet

- Algemeen procesbegeleiders, aangesteld door WSW, deskundige m.b.t. de interventie.
- Samenkracht en samenwerkingsprocessen.
- Inzet betrokken partners WSW, passend bij de buurt, de door bewoners geformuleerde vragen, de ambitie van de partners van wonen, zorg, welzijn en mogelijk andere betrokken bewoners. In samenspraak met partners zijn professionals betrokken bij de uitvoering van leefwereldgesprekken, Samenkracht ateliers, vervolgvactiteiten.
- Inzet coördinerend/coachend/faciliterend, door WSW bestuur en bestuur ondersteuning.

Als projectleiding heeft WSW gekozen voor een combinatie van de onafhankelijke bestuursondersteuner en een opbouwwerker van Wijkz. Deze combinatie werkte goed, maar er was enige discontinuïteit vanwege een wisseling bij de projectleiding van Wijkz. Gelukkig konden ervaren professionals (opbouwwerker en ouderenconsulent) direct inspringen.

In het projectteam participeerde ook de expert Samenkracht, die verantwoordelijk was voor de training van de betrokken professionals en de uitvoering volgens de Samenkracht aanpak. Deze rolverdeling werkte goed.

Evaluatie

- Er is duurzaam commitment uitgesproken door de partners van WSW. Dit moet echter onderhouden worden. Bijvoorbeeld door er in de inspiratiebijeenkomsten telkens op terug te komen, regelmatig erover te blijven communiceren en bij een volgend project de training te herhalen voor de nieuwe uitvoerende partners.
- De projectleiding is deels door partners geleverd, deels aanvullend. Deze combinatie werkte efficiënt en effectief. Een onafhankelijke ondersteuning maakt dat partners vrij zijn om hun inbreng te leveren, terwijl de partner-gebonden projectleiding zorgt voor verankering en invlechting in het reguliere werk. Aandachtspunt hierbij is dat de partner-gebonden projectleiding al in het projectgebied werkzaam is en het netwerk in die wijk kent. Anders gaat er te veel tijd verloren met de opbouw daarvan.
- Kennis delen: er is op verschillende manieren en momenten onderling kennis gedeeld tussen de WSW-partners. De stappen van het projectplan zijn helder en kunnen ook op een andere locatie worden gevolgd. Toch is het opstarten van een nieuw project op een nieuwe locatie/buurt met andere partners aan voorwaarden gebonden. De Samenkracht aanpak moet in een nieuwe situatie opnieuw worden getraind met de nieuwe partners. Ook een aandachtspunt is het tussentijds invoegen van nieuwe mensen in het project die niet de training hadden gevolgd c.q. niet bekend waren met de Samenkracht aanpak. De Samenkracht aanpak (kracht- en netwerkgericht werken met bewoners) lijkt 'gewoon' ("doen we al"), maar is wel degelijk bijzonder en moet goed gevolgd worden om het beoogde resultaat te kunnen behalen. In het enthousiasme om snel resultaten voor de bewoners te krijgen, lopen professionals soms 'weg' met ideeën van bewoners, met frustratie bij de bewoners tot gevolg. Samen blijven optrekken is essentieel. Bewoners vinden vertrouwen en continuïteit in de communicatie belangrijk en dat zij betrokken blijven bij de voortgang en uitvoering van hun ideeën.
- De gemeente is ook partner in het project. Met Dienst OCW is afstemming geweest voorafgaand en bij de aanvraag en zijn tussentijdse voortgangsgesprekken gevoerd. Ook heeft OCW een atelier bijgewoond om te ervaren hoe het project werkt. Dienst DPZ Stadsdeel Escamp was via WJP-er en stadsdeeldirecteur zijdelings betrokken. Gezien het belang voor de reguliere voortzetting en borging van het project had dit intensiever kunnen zijn. Dienst DSO is ook zijdelings betrokken geweest via de programmamanager Wonen en Zorg.

7. Uitvoering volgens plan van aanpak

Volgens het projectplan zijn de volgende stappen uitgewerkt:

Fase 1: Oriëntatie. Planning september – oktober 2023.

- Oriëntatie met de partners van Woonservicewijken op wijk- en complexkeuze en randvoorwaarden.
- Commitment van betrokken partners op doel en proces van dit project en op mogelijkheden voor het regulier inregelen van mogelijke volgende projecten bij positief resultaat.
- Keuze voor een eerste wijk/wooncomplex.
- Indicatoren benoemen voor te verwachten resultaat (wanneer is het goed),
- Instellen projectgroep vanuit wonen, zorg, welzijn en bewoners

Fase 2: Samenkracht trajecten. Planning november 2023 - januari 2024.

- 2A: Leefwereldonderzoek en Samenkracht ateliers met bewoners.
 - Gesprekken met bewoners (leefwereldonderzoek) en werving voor de ateliers.
 - Samenstelling Samenkracht groepen.
 - Samenkracht ateliers (2): verkenning en inzicht in de situatie, wensen, kansen, doelen.
- 2B: Verkenning en Samenkracht ateliers met professionals vanuit wonen, zorg, welzijn.
 - Gesprekken met professionals (meerdere niveaus in de organisaties), werving voor ateliers.
 - Samenkracht ateliers (2): verkenning en inzicht in de situatie, wensen, kansen, uitdagingen en doelen.

Fase 3: Samen kracht maken. Planning: februari - april 2024

- Gezamenlijke Samenkracht ateliers (4) met bewoners én professionals.
- Benoemen van te ondernemen stappen om te komen tot een passend ondersteunend w-z-w-aanbod.
- Plan uitwerken om samen op te trekken naar realisering van de gestelde doelen.
- Formuleren van ondersteunend aanbod.

Fase 4: Afronding en verduurzaming. Planning: mei - juni 2024

- Waar dat kan: regulier maken van de samenwerking wonen-zorg-welzijn-bewoners, reguliere ondersteuning inregelen.
- Oplevering verslag aan partners en gemeente, waarin de werkzame factoren worden beschreven, gericht op vervolgprojecten aan de Lozerlaan en/of bij andere wooncomplexen.

Figuur 1. Plan van aanpak

Met het plan van aanpak als leidraad zijn de verschillende fasen doorlopen. In de volgende paragrafen wordt het daadwerkelijke verloop van het proces beschreven en wordt het proces geëvalueerd.

Fase 1: Oriëntatie

Oriëntatie en commitment

Tijdens de inspiratiebijeenkomsten van het netwerk Woonservicewijken in juni en in september 2023 is het thema integrale preventie in wijken vanuit verschillende perspectieven belicht. Het WSW-netwerk raakte geïnspireerd voor de aanvraag en uitvoering van een aanjaagproject door onder meer verdieping in het GALA akkoord, het Haags preventieakkoord, input vanuit projecten van de Leyden Academy on Vitality and Ageing op gebied van 'samenleefkracht' en 'betekenisvol leven' en input vanuit projecten 'Samenkracht'. Dit resulteerde in de bekrachtiging van commitment op het project Samenkracht in vitale woongemeenschappen, van alle leden van WSW in een 'pledge', een belofte:

We investeren in de ontwikkeling en realisatie van:

- Nieuwe woon/zorg/welzijn vormen, waarin ouderen zich gehoord en gezien weten;
- Ontwikkeld samen met bewoners en partners WSW en duurzaam verankerd bij bewoners en organisaties;
- Leidend tot gezond samen leven, met toekomstbestendige zorg en dienstverlening

We doen dat door:

- Mee te doen in de Samenkracht aanpak met bewoners en te zoeken naar reguliere inbedding als de resultaten goed zijn.

Na aanvraag en goedkeuring van aanvullende middelen in het kader van SPUK middelen is de uitvoering in oktober 2023 gestart.

Dit project is uitgevoerd tegen de achtergrond van een scala aan ontwikkelingen, zoals het onderzoek naar de mogelijkheid om VPT (Volledig Pakket Thuis) aan te gaan bieden in wooncomplexen, het Nationaal Programma Zuidwest en de integrale kwaliteitsontwikkeling van de keten eerstelijnszorg-VVT. In het WSW netwerk wordt informatie hierover gedeeld en worden verbindingen gemaakt. Niet al deze ontwikkelingen zijn echter integraal onderdeel van het project. Dit is ook niet nodig, zolang de opgedane kennis maar wel wordt gedeeld en de resultaten op de beleidsgesprekstafels van innovatie wonen, zorg en welzijn terechtkomen.

Keuze wooncomplex, risico's en randvoorwaarden

Bij de keuze van de projectlocatie is van tevoren afgesproken rekening te houden met de actuele situatie in de buurt/het wooncomplex.

Factoren die een goed resultaat kunnen belemmeren:

- Onvoldoende commitment bij bewoners en/of partners
- Onvoldoende commitment en beschikbare tijd van betrokken werkers
- Onvoldoende tijd en geld om het proces goed te kunnen faciliteren
- Langlopende conflict(en) tussen bewoners onderling of tussen bewoners en corporatie of zorginstelling
- Achterstallig onderhoud van buurt en/of complex
- Te veel gerichtheid op financieel resultaat
- Te veel gericht op inhoudelijk resultaat en minder op het leren duurzaam samen te werken met elkaar en met bewoners

Als procedure voor de locatiekeuze is in het netwerk bepaald dat alle leden potentiële locaties konden aandragen, waarna de woningcorporaties in samenwerking met de welzijnsorganisaties na een zorgvuldige afweging van de voor- en nadelen gezamenlijk een besluit zouden nemen.

De leden van het netwerk WSW hebben een drietal locaties voorgedragen en belicht als potentiële projectlocatie. Locatie Dorpersdreef (met woningen van Hof Wonen), Marterrade (met woningen van Haag Wonen) en locatie Lozerlaan flat Vierkant (met woningen van Haag Wonen). In samenspraak met betrokken woningcorporaties, welzijn en zorg is besloten om Lozerlaan als eerste projectlocatie vast te stellen, omdat hier aan de voorwaarden werd voldaan en er bij bewoners actuele vragen leven over wonen-zorg-welzijn in de flat.

Gekozen is voor één flat van de 4 Lozerlaan flats, vanwege de schaalgrootte: met 128 woningen en circa 250 bewoners is een Samenkracht aanpak optimaal. Haag Wonen is tegelijkertijd met een groot verduurzamingsproject op de Lozerlaan gestart en daarmee een buurtontwikkelingstraject voor alle vier de Lozerlaan flats. Gedurende de projectperiode was het een communicatieve uitdaging om beide trajecten goed op elkaar aan te laten sluiten.

Instellen projectgroep vanuit wonen, zorg, welzijn en bewoners

Toen eenmaal de locatiekeuze gemaakt was, is de projectgroep samengesteld. Deze bestond uit bij de projectlocatie betrokken organisaties uit het netwerk WSW:

- Wonen: Haag Wonen, eigenaar van de flat.
- Welzijn: Wijkz, met opbouwwerk en ouderenconsulent.
- Zorg: HWW zorg, met wijkzorg en thuisbegeleiding en HVP zorg met thuisbegeleiding en casemanagement.

Daarnaast zijn in de projectgroep betrokken: Hof Wonen, vanwege de ouderenwoningen aan de andere zijde van de Lozerlaan en Saffier zorgorganisatie, vanwege het ontmoetingscentrum Randveen aan de overzijde van de Lozerlaan. In de uitwerking is die samenwerking niet geëffectueerd. De fysieke scheiding van de brede drukke Lozerlaan maakte dat bewoners de verbinding naar de overzijde niet gemakkelijk maken en vice versa.

Zorgorganisatie Florence heeft overwogen om te participeren, maar besloten om dit niet te doen vanwege te weinig cliënten in de Lozerlaan flat. Ook voor andere WSW-leden, bijvoorbeeld Staedion. HMC, WZH, Woonzorg Nederland en WeZijn Transvaal, geldt dat zij wel hebben deelgenomen aan het kennis delen maar niet actief in de uitwerking van het project Samenkracht Lozerlaan. Parnassia heeft in de loop van het project deelgenomen aan de ateliers met het team 'Achter de voordeur'. Door het kennis delen in de inspiratiebijeenkomsten van WSW bleven alle partners op de hoogte en kunnen zij in een volgend project instappen als dat aan de orde mocht zijn.

Training Samenkracht aanpak voor uitvoerend betrokken professionals.

Wat is Samenkracht?

Samenkracht is een activerende dialoog die ouderen helpt om mee te doen en van betekenis te zijn in hun omgeving. Via creatieve werkvormen en dialogen verkennen ouderen hun eigen situatie, wensen en mogelijkheden samen met anderen. De aanpak begint lokaal, waarbij eerst wordt gekeken wat er speelt, en betreft zowel ouderen als professionals van wonen-zorg en welzijn bij het proces.

Tijdens de training zijn de werkzame elementen en bijbehorende werkvormen van Samenkracht behandeld en geoefend, zoals ze worden toegepast in de praktijk. Daarnaast zijn ook de regels voor het werken als één team besproken en zijn de doelen en fasen van het Samenkracht traject uitgelegd. Alle uitvoerende partners kregen een naambadge met het logo van WSW en Samenkracht, wat de eenheid en samenwerking binnen het team benadrukt.

Samenvattend: Werkzame principes en werkvormen

- Kracht/netwerk ontwikkelen (voorwerp, foto, je naam, waardenkaartjes, partnerschap, netwerkkaart)
- Breed kijken (naar ouder worden), alle levensdomeinen (huis van identiteit, positieve gezondheid, domeinen seniorvriendelijkheid)
- Aandacht voor wederkerigheid in relaties, geefkracht (geluismoment, cadeautjes, stimulansen/belemmeringen)
- Afwisseling tussen actie en reflectie, leerstijlen/leercyclus
- Inzetten op zwaan-kleef-aan effect (vraag een ander mee)
- De Kracht van de dialoog benutten (diverse en creatieve vormen)

Figuur 2. Een overzicht van de werkzame principes en bijpassende werkvormen van Samenkracht.

Evaluatie

De professionals die deelnamen aan de training hebben deze als waardevol ervaren. Uit de feedback bleek dat de training en de Samenkracht-methodiek hielpen om de gezamenlijke visie op het project te versterken en te reflecteren op hun eigen rol en bijdrage. Professionals hebben elkaar beter leren kennen en nieuwe inzichten opgedaan.

"Je gaat meer over gesprekken nadenken, hoe je dat doet." aldus een deelnemer. Deelnemers waren enthousiast en goed voorbereid om als interviewer het leefwereldonderzoek uit te voeren.

Fase 2: Samenkracht trajecten

In december was de kick-off, een feestelijke koffie-inloop in de hal van de flat, met bewoners en professionals. Bewoners waren nieuwsgierig en benieuwd wat er komen zou. Ter plekke hebben professionals namen genoteerd van bewoners die graag mee wilden doen met het leefwereldonderzoek.

Leefwereldonderzoek

Wat is de leefwereld?

De leefwereld is de persoonlijke ervaringswereld van mensen. Het gaat om ons dagelijkse leven en de omgang met anderen. De nadruk ligt op hoe een persoon zijn omgeving waarneemt, interpreteert en erop reageert.

Het leefwereldonderzoek bestond uit gesprekken met bewoners, gericht op het begrijpen van hun leefwereld in de Lozerlaan flat vanuit hun eigen perspectief. Deze gesprekken vonden bij de mensen thuis plaats om een compleet beeld te krijgen van hun leefomstandigheden. Ze werden gevoerd aan de hand van een vragenlijst die ingaat op de verschillende levensdomeinen van het Huis van Identiteit van Petzold/Houben (Houben, 2009; Petzold, 1994): lichaam en geest, sociale contacten, materiële situatie, arbeid en activiteiten, waarden en inspiratie (zie figuur 3).

Om deelnemers voor de interviews te werven, werd er een koffie-uurtje met gebak georganiseerd in de hal van de flat. Dit leverde een gezellige ontmoeting en een aantal afspraken op met bewoners voor een interview. Er werd ook een aankondigingsbrief verstuurd, waarna de interviewers bij ongeveer tweederde van de bewoners aangebeld hebben om te vragen of ze wilden deelnemen aan een interview.

De gesprekken zijn uitgevoerd door een opbouwwerker en ouderenconsulent van Wijkz, een wijkverpleegkundige en thuisbegeleider van HWW zorg, een thuisbegeleider van HVP zorg, en de expert Samenkracht. De vragenlijst werd online ingevoerd in Survey Monkey, zodat de gegevens door de Samenkracht expert efficiënt konden worden verzameld en georganiseerd. Tijdens deze gesprekken werden ook bewoners geworven voor de ateliers.

Figuur 3. Het Huis van Identiteit met de vijf kamers (naar Petzold en Houben).

In de bijeenkomsten van Samenkracht Atelier kijken ouderen breed naar hun eigen situatie en omgeving, in het bijzonder via de werkvorm Huis van Identiteit. Deze brede manier van kijken is gebaseerd op een instrument uit de levensloopbenadering: 'Het Huis van Identiteit' (Petzold, 1994; Houben, 2009; Penninx, 2015). Deze benadering stelt dat de identiteit van de mens wordt gevormd in zijn sociale omgeving en dat de mens zin en betekenis kan vinden in vijf levensdomeinen: lichaam en geest, sociale relaties, materiële situatie, arbeid & presteren en waarden & inspiratie. Door aan de hand van deze vijf domeinen breed te kijken naar het leven, worden deelnemers zich bewust van wat goed gaat en waar ze in willen investeren. Dit brede kijken zorgt er ook voor dat er geen belangrijke bronnen van betekenis en kracht over het hoofd worden gezien. Bovendien helpt het hen om te zien hoe de verschillende gebieden van hun leven met elkaar verweven zijn en hoe veranderingen in het ene gebied gevolgen kunnen hebben voor andere gebieden. Alternatieve instrumenten om deelnemers breed te laten kijken naar hun situatie zijn het spinnenweb van Positieve gezondheid en de acht domeinen van 'WHO Age-friendly Cities Framework'.

Evaluatie

Er zijn 26 bewoners geïnterviewd door partners uit wonen, zorg en welzijn. Uit de interviews bleek dat velen interesse hadden in het onderwerp Samenkracht. Bewoners noemden per levensdomein de volgende aandachtspunten:

- Lichaam en Geest: toenemende gezondheidsproblemen, moeilijkheden met vervoer, afstand tot winkels, toegankelijkheid van de wc en douche in de woning.
- Sociale relaties: afnemende saamhorigheid
- Materiële situatie: veiligheid en schoonmaak in en om de flat
- Activiteiten: weinig tot geen gezamenlijke activiteiten, nieuwjaarsreceptie wordt gemist
- Waarden en inspiratie: gemeenschapsregels en -normen.

Via een nieuwsbrief is aan de bewoners verteld wat de bevindingen waren van het leefwereldonderzoek (zie bijlage).

Verkenning systeem/organisatie

Wat is de systeemwereld?

De systeemwereld omvat alles wat mensen ontwikkeld hebben om gemeenschappen, overheden en organisaties goed te laten functioneren. Het gaat om de georganiseerde kant van de samenleving met instellingen, professionals, structuren, beleid, beheer, regels en plannen. Habermas, de grondlegger van de terminologie, vroeg aandacht voor 'de kolonisatie van de leefwereld door het systeem'. Hij bedoelde daarmee dat het alledaagse leven doorspekt is geraakt met economische en bureaucratische logica's (Kremer, 2024). Het systeem heeft een te grote rol gekregen. De leefwereld ligt niet buiten professionals of uitvoeringsmedewerkers. Zij hebben de taak de verschillende perspectieven samen te brengen.

Parallel aan het leefwereldonderzoek vond de verkenning van systeem/organisatie plaats. De verkenning bestond uit gesprekken met de partners van wonen, zorg en welzijn. Door een gespreksrichtlijn te gebruiken die van tevoren was opgesteld, werd ervoor gezorgd dat elk gesprek dezelfde thema's en vragen behandelde. In de gesprekken werden op strategisch en uitvoerend niveau thema's besproken. Zoals de huidige situatie en uitdagingen voor het bevorderen van zelfstandig wonen voor ouderen, de wensen en behoeften van zowel bewoners als professionals, de mogelijkheden en beperkingen van organisaties om hierop in te spelen en de factoren die samenwerking tussen organisaties ondersteunen of belemmeren.

Evaluatie

Er zijn gesprekken gehouden met professionals en management van de organisaties HWW zorg, Haag Wonen, HVP zorg, Wijkz en Saffier. Professionals noemden de volgende aandachtspunten:

- Verschillende financieringsstromen is een hindernis voor samenwerking
- Bureaucratie: behoefte aan meer flexibele en narratieve meetinstrumenten
- Samenwerking verbeteren
- Beter inzetten op technologie
- Meer investeren en vasthouden van sociale initiatieven

De samenvatting in bijlage 2 geeft een overzicht van de bevindingen die uit deze gesprekken naar voren kwamen.

Samenkracht ateliers

Wat is een Samenkracht atelier?

Ateliers zijn dialoogbijeenkomsten waarin mensen samenkomen om aan de hand van een centrale vraag over een thema na te denken en er samen iets aan te doen. Het woord 'atelier' wordt gebruikt omdat het een plek aanduidt waar gezamenlijk wordt gewerkt aan het creëren van nieuwe ideeën en mogelijkheden. Vergelijkbaar met een werkplaats voor kunstenaars waar creativiteit en samenwerking centraal staan.

Parallel aan elkaar liepen daarna de Samenkracht trajecten met bewoners en professionals. Eerst met beide groepen apart, om te verkennen wat belangrijk is vanuit ieders eigen perspectief en waar men in wilde, moest en kon investeren. Na de aparte ateliers zijn de groepen samengebracht om de transitie gezamenlijk te ontwerpen en vorm te geven. Een stroomschema van de parallelle en gezamenlijke ateliers en wat hierin centraal stond, is te zien in figuur 4.

Voor de werving van deelnemers van de ateliers zijn uitnodigingsbrieven verstuurd en zijn de bewoners benaderd die deel hebben genomen aan het leefwereldonderzoek. Tien van deze bewoners zijn op de uitnodiging ingegaan om deel te nemen aan de ateliers. De professionals kregen via outlook een uitnodiging om deel te nemen aan de ateliers voor professionals en er werden ook per keer 3 tot 4 professionals gevraagd om deel te nemen aan de ateliers voor bewoners. Vanaf de eerste ateliers was er een goede opkomst van zowel bewoners als professionals. Bij de ateliers van bewoners waren er respectievelijk 16 en 12 bewoners aanwezig bij atelier 1 en atelier 2. Bij deze ateliers waren ook telkens 3 tot 4 uitvoerende partners en de leden van de projectgroep aanwezig.

Bij de ateliers van professionals waren er respectievelijk 10 en 12 professionals aanwezig bij atelier 1 en 2. De vraag die centraal stond was: Wat heb je nodig om prettig hier te blijven wonen? Deze vraag werd beantwoord aan de hand van 5 deelvragen:

1. Hoe ziet prettig wonen er in het dagelijks leven uit?
2. Wie of wat kan fijn wonen stimuleren en wie/wat kan het belemmeren?
3. Wanneer is het fijn om iets voor elkaar te betekenen of dingen samen te doen? Kan dit ook als een belasting voelen?
4. Ik: Wat kan ik zelf doen als ik merk dat het prettig gewoon lastiger voor me wordt?
5. Wij: Wat kunnen wij doen? En wie of wat hebben we daarbij nodig?

De bewoners verkenden deze vragen vanuit hun eigen perspectief, terwijl de professionals deze benaderden vanuit hun expertise en ervaring in het bieden van ondersteuning en diensten.

Deelvragen 1 en 2 zijn in eerste instantie door bewoners en professionals afzonderlijk beantwoord in parallelle trajecten. De werkvormen van de Samenkracht aanpak zorgden voor een brede blik op alle levensdomeinen en de situatie in al haar facetten, zonder te problematiseren. Dit omvatte dialoog in plaats van discussie, verdieping en het leren van elkaar, en samen zoeken naar mogelijkheden.

Evaluatie

De aparte aanpak van eerst ateliers met bewoners en daarna met professionals bleek nuttig. Het gaf bewoners de kans om hun zorgen en frustraties te uiten en vertrouwen in de partners op te bouwen. Wat essentieel was om daarna op een constructieve manier samen te kunnen werken met professionals. In twee ateliers is met zowel de bewoners als de professionals zo breed mogelijk naar hun situatie gekeken. Het overzicht in de bijlage laat zien wat er goed gaat en wat er minder goed vanuit het perspectief van de bewoners en de professionals.

Met het oog op langer zelfstandig thuis wonen vielen een aantal zaken op.

De woning

De meeste bewoners zijn blij met hun woning en het idee dat ze in een ouderenflat wonen met een huismeester. Over het algemeen vinden mensen de woning geschikt voor het geval er gezondheidsproblemen ontstaan. Er zijn wel wat aandachtspunten, zoals dat de douche en het toilet niet goed toegankelijk zijn voor rollators, rolstoelen of hulp.

Omgeving

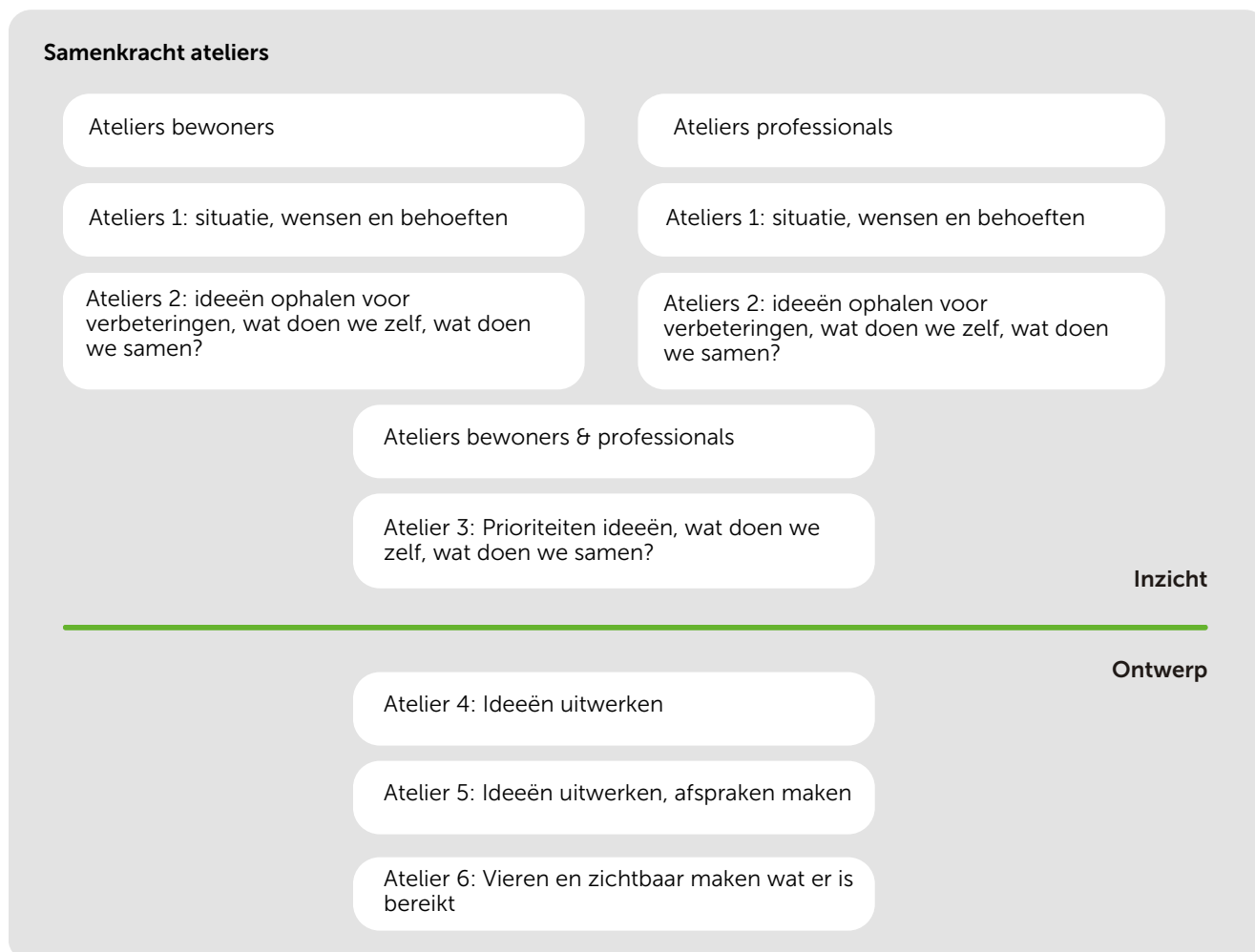
Bewoners benadrukken ook dat de omgeving veiliger, schoner en met minder overlast kan. Hoewel er een veilige buffer in de hal is, ontbreekt er bijvoorbeeld een videofoon waarmee je kunt zien wie je binnen laat. Daarnaast wordt er veel overlast ervaren door afval, dealen, vuurwerk en vreemden op de parkeerplaats. Een veilige omgeving is van groot belang omdat het gevoel van comfort en gemoedsrust van de bewoners versterkt. Het vermindert angst voor ongewenste indringers en vergroot het vertrouwen om naar buiten te gaan en actief deel te nemen aan de samenleving. Professionals gaven aan dat er bewoners zijn die om die reden binnen blijven.

Toegankelijkheid en bekendheid voorzieningen

Het onderwerp 'vervoer' kwam vaak ter sprake. Hoewel er een bushalte voor de deur is, zijn de winkels niet dichtbij. Dit is lastig voor mensen die niet meer kunnen autorijden, fietsen of niet ver kunnen lopen. Bekendheid voorzieningen: Bewoners zijn redelijk goed op de hoogte van voorzieningen en weten ook waar die te vinden zijn. Bewoners vulden elkaar aan met tips en weetjes.

Sociale contacten en onderlinge saamhorigheid

Sommige bewoners kennen veel anderen in de flat, maar de meeste bewoners kennen slechts een paar medebewoners. Vroeger leek er meer contact te zijn: nu is het vaak beperkt tot een beleefde groet. De saamhorigheid wordt momenteel niet als goed ervaren. Toch zijn er ook positieve voorbeelden van etages waar bewoners naar elkaar omkijken en elkaar helpen wanneer dat nodig is. De bewoners willen graag een plek in de flat om elkaar te ontmoeten en dingen samen te doen. Gezondheid, bewegen en het voorkomen van eenzaamheid zijn belangrijke onderwerpen voor bewoners. Professionals van de zorg vertelden dat steeds meer mensen niet weten hoe ze hulp of zorg kunnen vinden. Ze willen graag beter zichtbaar zijn in de flat, zodat bewoners gemakkelijker met vragen bij hen kunnen komen.

Figuur 4. Stroomschema van Samenkracht aanpak aan de Lozerlaan.

Fase 3: Samen kracht maken

Hoe wordt Samen-kracht gemaakt?

Het maken van samen-kracht is het resultaat van het proces dat in de ateliers wordt doorlopen. De deelvragen leiden de deelnemers door het proces van het onderzoeken wat ze belangrijk vinden, waar ze in willen investeren, wat ze zelf kunnen doen, wat ze samen willen doen en wie en welke middelen of ondersteuning daarbij nodig zijn. De dialoog mondt uit in ideeën voor actie, waarbij iedereen nadenkt over zijn eigen rol. De samen-kracht wordt gevoed door gelijkwaardige inbreng van en samenwerking tussen alle deelnemers in de ateliers.

Na de afzonderlijke ateliers kwamen de professionals en bewoners samen in de ateliers. Aanvankelijk was de verwachting dat er 2 tot 4 gezamenlijke ateliers nodig zouden zijn. Er zijn daadwerkelijk 4 gezamenlijke ateliers georganiseerd. Tijdens de afzonderlijke ateliers hadden professionals en bewoners ideeën verzameld voor een vitale woongemeenschap. Deze ideeën werden in de ateliers met elkaar gedeeld en verder uitgewerkt. In de loop van de 4 ateliers ontstonden er ook groepjes die elk een specifiek idee verder ontwikkelden.

Hierdoor werd een gelijkwaardige samenwerking tussen bewoners en professionals gefaciliteerd, met respect voor ieders perspectief. Het zwaartepunt in de ontwerp ateliers lag op het samen met bewoners ontwikkelen van trajecten om eigenaarschap en borging te bevorderen.

Het vierde atelier was een feestelijke afsluiting van het Samenkracht traject in de hal van de flat, zodat andere bewoners van de flat informatie konden ontvangen over de resultaten van het traject en ook hun stem konden laten horen en feedback konden geven op de nieuwe initiatieven.

Evaluatie

De afzonderlijke ateliers (bewoners en professionals apart) hadden een duidelijke structuur en opbouw met als doel breed naar de situatie te kijken en ideeën op te halen voor verbeteringen. In de gezamenlijke ateliers werd gekeken welke concrete ideeën haalbaar waren, welke prioriteit kregen, wat bewoners en professionals zelf konden doen, wat ze samen konden doen en welke ondersteuning of middelen ze nog meer nodig hadden.

In het begin van het proces is veel ruimte gegeven aan bewoners voor hun zorgen en klachten over onder meer hun woonomgeving en de communicatie daarover. Dit was essentieel om het vertrouwen te winnen en een constructieve samenwerking op te bouwen.

De keuze voor het aantal ateliers in het proces is een aandachtspunt, omdat er een evenwicht gevonden moet worden tussen inspiratie/leerbijeenkomsten en 'werkbijeenkomsten'. De aanpak van Samenkracht draait in eerste instantie om inspiratie, het delen van verhalen, leren van elkaar en handelingsperspectief ontwikkelen. In de loop van de gezamenlijke ateliers kwam daar de concretisering van ideeën bij, beleid en afspraken maken, de systeemkant. Dit is krachtig, omdat het ervoor zorgt dat er echt afspraken worden gemaakt en zowel bewoners als professionals benoemen ook dat op deze manier samenwerken betekent dat je tijd moet nemen voor het proces. Anderzijds heeft het als nadeel dat er energie wegvloede bij de professionals en bewoners die niet direct betrokken waren bij de uitwerking van de nieuwe initiatieven.

De Samenkracht ateliers hebben waardevolle resultaten opgeleverd. Bewoners hebben diverse initiatieven zelf opgepakt en daarmee hun leefomgeving direct verbeterd. Voor andere ideeën bleek de hulp van professional(s) onmisbaar. Het wederzijdse vertrouwen en begrip tussen bewoners en professionals is vergroot. Beide groepen waardeerden elkaars betrokkenheid, en bewoners maakten dankbaar gebruik van het toegankelijke netwerk en de expertise van professionals. Dit heeft de uitvoering van ideeën vergemakkelijkt. Een overzicht van alle activiteiten, initiatieven is te vinden in de bijlage.

Voorbeelden van initiatieven waar de expertise en het netwerk van de professionals onmisbaar waren:

- Een bewoner is vrijwilliger palliatieve zorg en wil dit werk ook graag doen in de flat. Uitwerking met HWW zorg.
- Het idee voor een klussteam. Uitwerking met Haag Wonen.
- Opzet ontmoetingsruimte en beheermodel: uitwerking met Haag Wonen en Wijkz.
- Idee 'Warm welkom' nieuwe bewoners: uitwerking met Bewonerscommissie en Haag Wonen.

Voorbeelden van initiatieven die bewoners zelf hebben opgepakt:

- Huisdierenteam: door groepje bewoners.
- Inventariseren welke spullen bewoners beschikbaar hebben voor de ontmoetingsruimte.
- Elkaar helpen met afval wegbrengen of een boodschap voor elkaar doen.

Fase 4: Afronding en verduurzaming

In deze fase werd de nadruk gelegd op het borgen van de behaalde resultaten en het inbedden van de initiatieven in het reguliere werk van de betrokken professionals en organisaties.

De belangrijkste strategie in deze fase was ervoor te zorgen dat de betrokken organisaties zelf de verantwoordelijkheid namen voor het voortzetten en integreren van de initiatieven in hun dagelijkse werkzaamheden. Dit gebeurde door het te bespreken in de ateliers, in een afzonderlijke bijeenkomst voor de deelnemende professionals en door afstemming tussen de verschillende partners.

Een belangrijk voorbeeld van het succesvol inbedden van een initiatief in het reguliere werk is de organisatie van een koffie-inloop door de opbouwwerker van Wijkz, samen met bewoners en Haag Wonen. Na de reeks ateliers werd dit wekelijkse koffie-uurtje opgezet als een vast moment waarop bewoners elkaar kunnen blijven ontmoeten, vragen kunnen stellen en feedback kunnen geven aan de professionals. Dit zorgt ervoor dat de interactie en samenwerking tussen bewoners en professionals niet stopt na het einde van de formele projectactiviteiten.

Voor de bewoners is een lijst gemaakt met contactpersonen van de verschillende deelnemende organisaties, zodat zij weten bij wie ze terecht kunnen voor vragen, ondersteuning en informatie. Dit zorgt ervoor dat de bewoners altijd een duidelijk aanspreekpunt hebben en de continuïteit van de communicatie en samenwerking gewaarborgd blijft.

Evaluatie

Een van de uitdagingen in dit project is om de informele structuren die zijn ontstaan, zoals actief blijven in de WhatsApp-groep en elkaar via andere kanalen op de hoogte houden en levend te houden. Tijdens het project zorgde de projectgroep voor de nodige structuur om door middel van communicatie en ontmoeting samen te leren, samen te werken en samen kracht te maken.

De overgang naar de reguliere werkwijze moet zich nog verder vormen en het is nog onduidelijk hoe dit precies zal verlopen. Het behouden van de informele structuren vereist voortdurende inspanning en betrokkenheid van zowel bewoners als professionals, evenals manieren vinden die effectief zijn om de informele netwerken en communicatiekanalen te integreren in de dagelijkse praktijk. Borging kan verder onder meer gevonden worden door verruiming van het Opbouwwerk in de wijken en mogelijk door aan te haken bij de ondersteuningsstructuur van Haags Ontmoeten.

Om de overgang van project naar regulier werk goed te kunnen maken hebben professionals ruimte nodig in tijd en regels (bijv. registratie van de activiteiten). Het management/bestuur van de organisatie moet de ruimte hiervoor bieden en de randvoorwaarden hiervoor scheppen in overleg met de financiers en hierover communiceren met de professionals. Omdat het hier gaat over meerdere financieringsstromen en regelkaders (Wlz, WMO, Zvw, Wonen, gebiedsgericht Welzijn) is gezamenlijk optrekken hierin een belangrijke factor voor succes. Partners hebben hierin eerste stappen gezet.

8. Communicatie

De communicatie in het project werd uitgevoerd volgens een communicatieplan. Het plan specificeerde met wie er zou worden gecommuniceerd (bewoners, intern, partners, de gemeente en het bredere veld), met welk doel, via welke communicatiemiddelen en op welke momenten.

Een belangrijke keuze van de partners in WSW was om te communiceren vanuit netwerk Woonservicewijken en alle uitingen te voorzien van de logo's van Samenkracht en Woonservicewijken. Dit is gedaan om een uniforme boodschap uit te dragen.

Voorbeelden van communicatie:

- Persoonlijk: door aan te bellen bij bewoners en persoonlijk gesprekken aan te gaan
- Nieuwsbrieven voor bewoners (maandelijks)
- Posters en kaarten voor bewoners met nieuwsberichten en uitnodigingen
- Whatsapp groep voor bewoners (opgestart aan het einde van het project, voor borging onderling contact)
- Mailgroep voor professionals
- Whatsapp groep voor alle betrokken professionals
- Whatsapp groep van projectleiding
- Gezamenlijke Teams-omgeving met alle bestanden voor professionals
- Berichten op LinkedIn
- Presentatie bij de Raadscommissie Samenleving
- Presentatie tijdens de inspiratiebijeenkomsten van Woonservicewijken
- Naambadge met het logo van WSW en Samenkracht

Evaluatie

Er was een uitgebreid communicatieschema dat ook is nageleefd. Communicatie met bewoners was goed, vanwege de diversiteit in vorm (nieuwsbrieven, kaarten, poster, persoonlijk) en de regelmaat. Communicatie met de partners in het netwerk Woonservicewijken was voor de meeste betrokken professionals en managers voldoende (whatsapp groep, mailgroep, teams) evenals voor de bredere kring van Woonservicewijken via de inspiratiebijeenkomsten. Communicatie met de gemeente is ingevuld door voortgangsgesprekken en een presentatie voor de Raadscommissie Samenleving. Het bredere veld van belanghouders is via LinkedIn geïnformeerd.

Hoewel er uitgebreid gecommuniceerd is blijft communicatie een aandachtspunt. De uitvoering van het communicatieplan was belegd bij de projectleiding, die dit 'erbij' deed. Er was niet een communicatiemedewerker die bijvoorbeeld continue sociale media voedde met nieuwtjes, waardoor het project ook een bredere bekendheid zou hebben gekregen.

De communicatie bij de partners is ook een aandachtspunt. In de organisaties zijn professionals in de uitvoering, management/beleid en bestuur betrokken. Deze verschillende 'lagen' moeten ook met elkaar de lijn van het project door blijven spreken, om energie en handelingsperspectief te hebben en te houden.

9. Monitoring

Het proces en de inhoud is gemonitord om na afloop verslag te kunnen doen van de werkzame elementen in de aanpak. Geleerde lessen worden meegenomen bij de implementatie in andere wooncomplexen. Tijdens het traject is gemonitord aan de hand van de vooraf geformuleerde indicatoren.

Er zijn verschillende indicatoren voor versterking van sociale basis. In het algemeen: meer betekenis en verbondenheid, lekkerder in je vel, minder zorg, aanwezigheid van activiteiten en voorzieningen. Meer specifiek:

- bewoners kennen elkaar
- voelen zich verbonden met elkaar/ kijken naar elkaar om
- voelen zich uitgenodigd om mee te doen/ doen mee met activiteiten
- organiseren zelf activiteiten
- (indien van toepassing): beheren en benutten zelf de algemene ruimten
- bewoners voelen zich ertoe doen/ talenten en kwaliteiten worden gewaardeerd, benut en versterkt
- lokale professionals ondersteunen en onderhouden een permanente samenwerking met diverse groepen inwoners

De indicatoren zijn gemonitord met behulp van een kwalitatieve methode, door aan het begin van het traject leefwereldgesprekken met bewoners te voeren (n=26) en na afloop evaluatiegesprekken (n=8) te houden. Daarnaast hebben we (kwantitatief) bijgehouden hoeveel deelnemers er gedurende de verschillende fasen van het traject betrokken waren en welke acties er volgden uit de ateliers.

Kwalitatieve monitoring houdt in dat er diepgaande gesprekken zijn gevoerd om een goed begrip te krijgen van hoe bewoners het Samenkracht traject en de veranderingen die daaruit volgen ervaren. Er zijn verhalen opgehaald die inzicht geven in de persoonlijke beleving van bewoners als het gaat om langer zelfstandig thuis wonen en mee blijven doen. Vervolgens zijn deze verhalen gebruikt om een verbinding te maken tussen professionals en bewoners en om gerichte acties te ondernemen die aansluiten bij de behoeften en wensen van de bewoners. Door deze aanpak ontstond een rijker en meer gedetailleerd beeld van de impact van het traject, iets wat met alleen cijfers en statistieken niet mogelijk zou zijn.

Evaluatie proces monitoring

In het volgende hoofdstuk worden de resultaten van de monitoring beschreven. De opbrengsten zijn breder dan de vooraf opgestelde indicatoren. Daarom worden de resultaten niet per indicator beschreven, maar onderverdeeld in drie niveaus van de sociale basis en op die manier gepresenteerd.

De indicatoren waren bedoeld om de versterking van de sociale basis te meten. Ze hebben waardevolle inzichten opgeleverd over wat binnen de gestelde tijd van een project als dit kan worden bereikt, zowel op individueel niveau van de bewoner als op het niveau van de gemeenschap. De indicator die niet haalbaar bleek om in de korte projectperiode te monitoren, is het verminderen van zorg. Dit was van tevoren al duidelijk. Het is meer een hoger doel dat kan voortvloeien uit de nieuwe manier van samenwerken en betrokkenheid tussen professionals en bewoners.

Verbondenheid blijkt een complex concept dat op verschillende manieren kan worden ervaren. Bijvoorbeeld, samen activiteiten ondernemen kan een gevoel van verbondenheid geven, maar dit verschilt van langdurig opgebouwde, betekenisvolle contacten met andere bewoners, wat tijd kost en binnen het tijdsbestek van dit traject niet altijd haalbaar is.

Daarnaast valt op dat de indicatoren zich voornamelijk richten op de directe interacties en ervaringen van de bewoners, terwijl er ook bredere factoren zijn die een rol spelen in de sociale basis. Door sociale basis en individuele ondersteuning te combineren, kunnen bewoners beter worden geholpen, wordt de sociale cohesie versterkt, en kunnen kosten worden bespaard op lange termijn. Dit benadrukt de noodzaak om bij toekomstige trajecten indicatoren op te stellen die zowel de directe ervaringen van bewoners als de bredere ondersteunende factoren omvatten, en realistisch zijn binnen de tijds- en contextuele beperkingen van het project.

De rol van organisaties en voorzieningen in het versterken van de sociale basis is minder specifiek in de indicatoren opgenomen. Het is aan te bevelen om bijvoorbeeld na een jaar nogmaals een monitoring te houden, om meer zicht te krijgen op duurzame veranderingen.

10. Opbrengsten door Samenkracht

Het Gespreksmodel Sociale Basis biedt een gestructureerd kader om de opbrengsten van het project te analyseren en te beschrijven. Het Gespreksmodel Sociale Basis (Kwakernaak & Deuten, 2024), ontwikkeld door Maarten Kwakernaak (Verwey-Jonker Instituut) en Jochum Deuten (zelfstandig onderzoeker) verdeelt de sociale basis in drie niveaus die elk van cruciaal belang zijn voor het bouwen aan een sterke gemeenschap.

- Persoonlijke sociale basis: Het (steunend) netwerk van een inwoner. Mensen willen meedoen in de maatschappij, het liefst op eigen kracht. Als dat niet meer (helemaal) lukt, kunnen mensen in hun omgeving (familie, vrienden, burens) daarbij ondersteunen.
- Gemeenschappelijke sociale basis: De formele en informele verbanden van inwoners en vrijwilligers. Hierbij gaat het om de vorming van groepen en gemeenschappen rondom gedeelde interesses of activiteiten. Mensen zoeken elkaar op, willen zich inzetten voor iets, of willen samen leuke dingen doen.
- Institutionele sociale basis: De institutionele sociale basis omvat de georganiseerde, professionele inzet, voorzieningen en plekken die de gemeenschappelijke sociale basis ondersteunen. Deze komt voor een belangrijk deel tot stand door de inzet van de gemeente en organisaties vanuit wonen, zorg en welzijn. Dit bestaat allemaal naast de individuele (geïndiceerde) ondersteuning, die de gemeente en andere partijen kunnen aanbieden en die niet tot de sociale basis wordt gerekend.

De opbrengsten volgens dit model gerangschikt:

Persoonlijke sociale basis

Bewoners voelen zich als individu én bewoner van het complex gezien en gehoord. De bewoners die regelmatig aan de ateliers hebben deelgenomen, hebben elkaar beter leren kennen en ook nieuwe mensen uit de flat ontmoet.

Heeft het project geholpen om meer bewoners in deze flat te leren kennen?

"Ja, zeker bewoners maken makkelijk contact met elkaar omdat ze elkaar hebben gezien en gesproken. Er wordt ook onderling met elkaar afgesproken."

"Ik heb 4 of 5 nieuwe mensen leren kennen. Je krijgt iets meer contact met elkaar, met de mensen die ook bezig zijn in werkgroepjes. Meer dan elkaar gedag zeggen. Er is nu ook een app groep voor actieve bewoners. Appen is nieuw voor mij, maar mijn zoon helpt me en het lukt me. Het is een actieve app groep doordat we zo bezig zijn met die ontmoetingsruimte."

"Jazeker, dat is een van de sterkste punten van dit project".

"Ik ga m'n buurvrouw ook mee naar beneden vragen".

"Die mevrouw heeft aangeboden om met me mee te gaan voor een ommetje" (na herstel van heupoperatie).

Elkaar kennen en weten wat er speelt, is een belangrijke eerste stap om elkaar ook daadwerkelijk te willen helpen. De ateliers hebben hier een belangrijke bijdrage aan geleverd. Zo vertelde een van de bewoners in de ateliers dat ze niet mobiel genoeg is om zelfstandig boodschappen te doen en dat de boodschappenbus voor haar niet geschikt was. Een andere bewoner stelde toen voor om samen boodschappen te doen.

De ateliers hebben niet alleen geleid tot nieuwe contacten, maar ook de wederzijdse hulp die al op verschillende etages aanwezig was, zichtbaar gemaakt voor andere bewoners. Uit de evaluatie-interviews blijkt ook dat bewoners zich bewuster zijn geworden van de wederzijdse hulp die ze al gaven en deze in sommige gevallen hebben geïntensiveerd. Een voorbeeld hiervan is een groep van drie vrouwen. Hoewel ze zichzelf alle drie als "einzelfgänger" of "op zichzelf" beschrijven, hechten ze veel waarde aan de wederzijdse hulp en hebben ze deze de afgelopen periode versterkt. Eén van hen zei: "Ze houden me meer in de gaten en doen af en toe boodschappen voor mij."

Hoewel sommige bewoners terughoudend zijn om te zeggen dat ze meer verbondenheid voelen in de flat, ervaren degenen die actief bezig zijn met bijvoorbeeld de ontmoetingsruimte wel verbondenheid met elkaar. Voor anderen is verbondenheid meer een kwestie van betekenisvol contact, iets dat tijd nodig heeft om te ontwikkelen.

Heeft het traject geholpen om u meer verbonden te voelen met andere bewoners?

"Er wordt onderling met elkaar afgesproken en bewoners staan ook meer klaar voor elkaar, voor hand en span diensten."

"Verbondenheid doordat je samen met iets bezig bent. Ik hoop maar dat het niet weer gaat verflauwen. Ik ben mee naar PEP geweest voor de subsidie aanvraag. We hebben nu zicht op subsidies."

"Niet echt. Dat is iets dat tijd kost. Mijn overbuurvrouw is ondertussen vertrokken, die kende ik heel lang. Ook iemand op de 16e verdieping die ik veel zag is weg. Je laat eigenlijk meer dan dat je er nu voor terug krijgt. Dat moet weer groeien."

Gemeenschappelijke sociale basis

Bewoners hebben gezamenlijk initiatieven opgepakt om hun leefomgeving te verbeteren. Hierbij gaat het om de vorming van groepen rondom gedeelde interesses of activiteiten, zoals het samenwerken aan de inrichting van een nieuwe ontmoetingsruimte en het inventariseren wie er spullen heeft voor de inrichting, het organiseren van een koffie-uurtje op maandagen, en het opzetten van een huisdierenteam en klussenteam.

Ook zijn de eerste stappen gezet om samen met Haag Wonen bewonerssubsidie aan te vragen. "Bewoners hebben dit op eigen initiatief geïnitieerd met PEP, zijn erg actief en gaan zelf aan de slag". De subsidie zal ingezet worden voor verdere gemeenschapsprojecten, zoals de verbetering van de buitenruimte en andere initiatieven die de leefbaarheid en sociale cohesie bevorderen. Deze subsidie is breed aangevraagd, zodat ook de andere drie ouderenflats aan de Lozerlaan kunnen profiteren. Deze brede aanpak past goed bij de gemeenschappelijke sociale basis, omdat het zorgt voor verbinding en samenwerking tussen de verschillende flats.

Wat betreft de indicator dat bewoners zelf de algemene ruimten beheren en benutten, zijn de eerste stappen gezet. Zo zijn er plannen voor een beheergroep rondom de nieuwe ontmoetingsruimte die in de flat wordt gerealiseerd. Daarnaast zijn er ideeën die nog verder uitgewerkt moeten worden, zoals het samen met professionals verbeteren van de buitenruimte en het eventueel terugbrengen van de tuingroep.

Institutionele sociale basis

- Nabijheid en zichtbaarheid van professionals: Door de aanwezigheid van de professionals gedurende het gehele traject zijn verbindingen gelegd tussen bewoners en professionals uit verschillende vakgebieden (wonen, zorg en welzijn). Dit heeft geleid tot een betere samenwerking tussen professionals en bewoners. Professionals geven ook aan dat ze meer ouderen in beeld hebben. Een betrokken zorgpartij merkt op dat hun aanwezigheid tijdens de ateliers ervoor zorgde dat bewoners gemakkelijk vragen stelden over zorg. Hun aanwezigheid maakt de zorg toegankelijk en laagdrempelig.
- Tijdens de ateliers zijn er professionals uitgenodigd die vragen van de bewoners konden beantwoorden, zoals Parnassia ('Achter de voordeur'), PEP over subsidieaanvragen, de buurtsportcoach en de wijkagent. Ook zijn er verbindingen gelegd tussen de professionals onderling, wat de onderlinge samenwerking en kennisuitwisseling heeft versterkt.
- Vertrouwen in elkaar: Bewoners vonden het heel bijzonder dat professionals van wonen én zorg én welzijn meededen in het proces, en dat professionals de moeite nemen om gezamenlijk te investeren met hen. De opbrengst voor bewoners is dat ze zich erkend weten, vertrouwen is gegroeid, beeldvorming positiever geworden. Voor Haag Wonen betekende het Samenkracht project dat de basis van vertrouwen met de bewoners groeide, waardoor ruimte ontstaat voor het verduurzamingsproject.

"Op zich geweldig om te zien en merken hoeveel inzet wordt gepleegd en de bereidheid om dingen te doen."

"Voorheen was er wantrouwen richting Haag Wonen en het vertrouwen is aan het terugkomen."

- **Ontmoetingruimte:** Er is een ontmoetingsruimte gecreëerd in de voormalige grofvuilruimte. Deze ruimte wordt momenteel opgeknapt en ingericht om aan de behoefte van de bewoners te voldoen, die aangeven behoefte te hebben aan een plek waar ze elkaar kunnen ontmoeten. Deze plek ondersteunt de persoonlijke en gemeenschappelijke sociale basis omdat bewoners informeel kunnen samenkomen en gemakkelijker groepen kunnen vormen rondom gedeelde interesses. Ook bewoners die nu nog niet betrokken zijn bij het project. Naast de voorzetting van de huidige koffieochtend, hebben de bewoners ook ideeën om samen te eten, activiteiten te organiseren, een vraag en aanbod bord te plaatsen, fitness apparatuur en een weggeefkast te plaatsen en de nieuwjaarsreceptie terug te brengen. Professionals hebben ideeën om te ondersteunen bij het uitnodigen van experts die voorlichting of cursussen kunnen geven. Er zijn ideeën die nog verder uitgewerkt moeten worden, zoals het realiseren van een spreekuurlocatie of wijkkantoor voor zorg en/of welzijn in de flat.
- **Aanpassingen in de flat voor comfort en toegankelijkheid:** Al vroeg in het proces konden een aantal maatregelen worden genomen van voorzieningen waar bewoners om vroegen, bijvoorbeeld lichtsensoren in de algemene gang, handgrepen balkon afstap, deurdranger bij buitendeur.

Concluderend kan gezegd worden dat het traject een belangrijke rol heeft gespeeld in het verbinden van bewoners met elkaar, het bevorderen van de samenwerking tussen professionals en bewoners, en het initiëren van gezamenlijke activiteiten in de flat. Door tegelijkertijd te werken aan de persoonlijke, gemeenschappelijke en institutionele sociale basis, is een solide fundament gelegd voor een meer verbonden en ondersteunende gemeenschap die langer zelfstandig thuis wonen kan bevorderen.

11. Werkzame factoren

Werkzame factoren op een rij:

1. Commitment/ draagvlak professionals en bewoners
2. Creëren van fysieke ruimte voor ontmoeting
3. Plaatsgebonden aanpak
4. Vertrouwen
5. Continuïteit in de verbinding tussen leefwereld en systeemwereld
6. Open aanpak

In de volgende alinea's worden de factoren toegelicht:

Commitment/draagvlak professionals en bewoners

Een belangrijk werkzaam element is het sterke commitment en de medewerking van zowel de bewoners als de professionals. Voor de professionals was deze betrokkenheid al direct vanaf de start van het project zichtbaar. Het ondertekenen van de pledge, de kick-off meeting en de Samenkracht training hebben de professionals niet alleen een gezamenlijk doel, maar ook een gedeelde visie gegeven. De bewoners moesten groeien in hun rol en vertrouwen in het project. De actieve betrokkenheid en presentie (vaste gezichten) van alle betrokken partijen zorgen voor een dynamische en ondersteunende omgeving waarin iedereen zich gehoord en gewaardeerd voelt.

Creëren van fysieke ruimte voor ontmoeting

De inrichting van een ontmoetingsruimte in de flat biedt bewoners een plek om samen te komen, activiteiten te organiseren en sociale banden te versterken. Dit draagt bij aan zowel de persoonlijke als gemeenschappelijke sociale basis.

Plaatsgebonden aanpak

Door in de flat zelf te werken, konden verbeteringen en veranderingen direct zichtbaar en voelbaar worden voor de bewoners. Dit verhoogde hun betrokkenheid en motivatie om actief deel te nemen aan de voorgestelde initiatieven. Bovendien hoefden bewoners hun vertrouwde omgeving niet te verlaten om deel te nemen aan het project.

Vertrouwen

Het opbouwen van vertrouwen tussen bewoners en professionals, evenals tussen bewoners onderling, is een cruciale factor voor het succes van het project. De Samenkracht-ateliers speelden hierbij een belangrijke rol door hun vaste gezichten en de veiligheid die de structuur en regels van de dialoog boden. Mensen kregen de tijd om elkaar te leren kennen en werden serieus genomen, wat hen de ruimte gaf om hun frustraties en zorgen te uiten. De opbouwwerker merkte op: "Bij opbouwwerk gaat het proces soms wat sneller, maar daardoor verlies je ook snel weer mensen uit het oog. Ik vind deze aanpak echt een meerwaarde hebben voor welzijn. En ook dat de partners uit de wijk er gelijk bij betrokken zijn. Zelf daarin investeren kost ook heel veel tijd."

Continuïteit in de verbinding tussen leefwereld en systeemwereld

De samenwerking en het gezamenlijk optrekken van bewoners en professionals is een essentieel element voor het succes van het project. Er bestaat echter een risico dat professionals zich na de projectperiode weer terugtrekken in hun eigen 'domein' en door de drukte van het dagelijkse werk hun oude werkwijze weer oppakken. Het is daarom belangrijk om de nieuw geleerde werkwijze vast te houden. Dit moet vanuit de organisatie worden gefaciliteerd. Acties niet overnemen, maar juist dit samen met bewoners blijven doen. Bovendien is het belangrijk om samen met de sectoren wonen, zorg en welzijn zichtbaar te blijven, zodat het opgebouwde vertrouwen behouden blijft.

Open aanpak

In plaats van vooraf vastgestelde doelen op te leggen voor de flat, is samen ontdekt waar bewoners energie van kregen en wat hen motiveerde. Dit resulteerde in: betrokkenheid, creativiteit en positieve energie.

12. Inzichten en toekomstige kansen

In dit project is gewerkt met een concrete casus, gebaseerd op de situatie van bewoners in een bestaand wooncomplex. Daarnaast is onderzocht hoe duurzame verandering kon worden verankerd in en rondom deze en toekomstige wooncomplexen. Het project richtte zich op een brede verkenning van de situatie van ouderen en de mogelijkheden op het gebied van wonen, zorg en welzijn. Door deze brede benadering zijn waardevolle inzichten opgedaan die in toekomstige projecten kunnen bijdragen aan het verbeteren van de leefomstandigheden van ouderen en het versterken van de samenwerking tussen verschillende zorg- welzijn en woonorganisaties.

De belangrijkste inzichten zijn

1. Belang van investeren in een ontmoetingsruimte	4. Structureel inbouwen preventieve aanpak
2. Diversiteit in bewoners	5. Belang van de Samenkracht training
3. Overgang van projectstructuur naar reguliere werkwijze	6. Betrokkenheid vasthouden

Het belang van investeren in een ontmoetingsruimte

Mobiliteit speelt een cruciale rol bij meedoen en van betekenis zijn. Wanneer mensen zich gemakkelijk kunnen verplaatsen, kunnen ze deelnemen aan activiteiten die hun leven verrijken en hen in contact brengen met anderen. Als ze minder mobiel zijn is het belangrijk dat bewoners zinvolle sociale activiteiten dichtbij huis kunnen blijven doen. Investeren in ontmoetingsruimtes is daarom belangrijk.

Diversiteit in bewoners

In dit project hebben we weinig mensen met een andere culturele achtergrond in de ateliers gezien. Er waren vanwege privacy redenen geen gegevens beschikbaar over hoeveel mensen zich identificeren met een niet-Nederlandse cultuur en taal. Hoewel projectmedewerkers hebben aangebeld bij minstens tweederde van de mensen in de flat voor interviewdeelnemers, er koffieochtenden in de hal zijn georganiseerd, in alle brievenbussen uitnodigingsbrieven, kaarten en nieuwsbrieven zijn verspreid, hebben slechts enkele mensen met een migratieachtergrond meegedaan. Oorzaken zijn mogelijk dat de gebruikte communicatiekanalen toch niet voldoende aansloten om mensen met diverse culturele achtergronden te bereiken. Ook de betrokken professionals die al in de flat werken hebben geen zicht op het aantal bewoners dat mogelijk niet bereikt is vanwege taal/cultuurbarrière. Wel vertelden bewoners in de ateliers dat zij hun burens geïnformeerd hadden over wat er gaande was in de flat. Zo zijn mensen indirect via de bewoners onderling bereikt.

Een kans voor de toekomst ligt in het overwinnen van cultuur- en taalbarrières om een bredere en meer diverse groep bewoners te bereiken en te betrekken. Het is daarbij essentieel om te weten welke culturen er in de flat wonen, zodat gerichte en inclusieve communicatie- en betrokkenheidsstrategieën kunnen worden ontwikkeld. Dit vereist ook samenwerking met bewoners die contacten hebben met hun burens met migratieachtergrond en het vereist inzet van mensen die expertise hebben in interculturele communicatie en betrokkenheid.

Overgang van projectstructuur naar reguliere werkwijze

Een van de uitdagingen in dit project is om de informele structuren die zijn ontstaan, zoals actief blijven in de WhatsApp-groep en elkaar via andere kanalen op de hoogte houden, levend te houden. Tijdens het project zorgde de projectgroep voor de nodige structuur om door middel van communicatie en ontmoeting samen te leren, samen te werken en samen kracht te maken.

Structureel inbouwen preventieve aanpak

Het speelt op meerdere plekken en ook in dit project kwam het naar voren: welzijn en zorg willen gezamenlijk aan preventie werken in de flat, bijvoorbeeld door een spreekuur locatie of wijkkantoor te delen. De zorgorganisatie heeft aangegeven daar op een creatieve wijze ruimte voor te willen maken. Binnen de beperkte financiële en regelruimte die er is kan dat bijvoorbeeld door op locatie in de ontmoetingsruimte regelmatig aanwezig te zijn en daar kantoor te houden. Een structurele oplossing moet gevonden worden door meer ruimte en financiën naar 'de voorkant' van de zorg te halen, waardoor ook wijkverpleegkundigen zichtbaar kunnen zijn voor bewoners. Het samen optrekken van welzijn, wonen en zorg met de financiers (gemeente en zorgverzekeraars) is daarbij belangrijk.

Het belang van de Samenkracht training

Het bleek een nadeel dat professionals die later instapten in het project niet de kennis hadden die tijdens de training werd gedeeld. De training benadrukt een specifieke manier van werken waarin niet voor ouderen wordt gewerkt, maar met hen wordt samengewerkt. Deze manier van werken is cruciaal om ervoor te zorgen dat de bewoners zich gehoord, gezien en gewaardeerd voelen als gelijkwaardige partner. Het belang van een gezamenlijke aanpak en het consistent betrekken van bewoners en professionals in alle fasen van het proces is een belangrijke factor voor goede resultaten. Bij een volgend project moet de Samenkracht training daarom voor alle betrokken professionals een voorwaarde zijn.

Betrokkenheid vasthouden

Naarmate het project vorderde merkten we dat de interesse van enkele professionals om deel te nemen aan de gezamenlijke ateliers afnam. Deels had dit te maken met de focus op gerichte acties die niet pasten bij de eigen functie, maar er speelden ook andere factoren mee. Een zorgmedewerker merkte in de evaluatie bijvoorbeeld op dat ze in deze ateliers haar toegevoegde waarde niet zag in verhouding tot de tijdsinvestering die het vereiste. De zorgmedewerker geeft ook aan dat het zou helpen als wijkzorg meer uren voor preventie zou hebben. Dit zou het voor legitiemer maken om aanwezig te zijn, omdat het dan beter past bij de taak.

De leerles is dat het belangrijk is om aandacht te besteden aan de betekenis en waarde van aanwezigheid en bijdrage van alle partners aan de ateliers door duidelijk te maken hoe hun bijdrage past binnen de bredere context en bijdraagt aan de gemeenschappelijke doelen. Bij nieuwe projecten is het belangrijk dat een groot deel van de inzet van projectleiding bij een van de partners ligt en dat de continuïteit gewaarborgd is.

13. Financiën

Voor dit project is € 50.000,- exclusief btw begroot en ontvangen uit SPUK-middelen. Dit budget is besteed conform de begroting aan ureninzet voor de algemeen procesbegeleiders en de ureninzet van partners die meewerkten in de leefwereldonderzoeken en de ateliers. De ureninzet is aanvullend op het reguliere werk van de professionals en de eigen investering van de partnerorganisaties is dus in natura/in uren.

Daarnaast is een bedrag besteed aan communicatie en directe kosten voor de Samenkracht bijeenkomsten. Het opgevoerde 'handgeld' voor kleine directe kosten voor bewoners en ontmoetingsruimte, is door de bewoners gewaardeerd en besteed aan een koffiezetapparaat en andere benodigdheden in de ontmoetingsruimte.

Evaluatie met oog op volgend project

Als er een volgend project wordt opgestart in een andere wijk met andere partners zal het proces met bewoners en professionals grotendeels opnieuw moeten worden doorlopen en zullen er ook weer aanvullende middelen beschikbaar moeten zijn om professionals te faciliteren. Door projectleiding grotendeels te beleggen bij een van de partners is regulier invlechten wellicht mogelijk. Deels onafhankelijke projectleiding vanuit Woonservicewijken blijft belangrijk voor vasthouden van algemeen commitment en vertrouwen.

14. Tenslotte

De opbrengsten versus de investering leiden tot de conclusie dat de aanpak heeft gewerkt en dat opschaling gewenst en mogelijk is. Een dergelijke aanpak leidt tot meer betrokkenheid van bewoners bij elkaar, meer onderlinge zorg en betere samenwerking met de professionals.

Eindigend met hartenkreten van betrokken professionals en bewoners:

"Het werkt, investeer blijvend in de samenwerking."

"Bekend maakt bemind."

"Eerder in beeld komen, voordat problemen er zijn."

"Een onsje meer welzijn scheelt een kilo zorg."

"We kunnen dit niet alleen."

15. Verwijzingen

Houben, P. (2009). Interactief levensloopbeleid. Vensters en gereedschap om de tweede levenshelft vorm te geven. Amsterdam: Uitgeverij SWP.

Kremer, M. (2024, juni). Sociale Vraagstukken. Opgehaald van www.socialevraagstukken.nl:
<https://www.socialevraagstukken.nl/column/hou-eens-op-over-leefwereld-en-systeemwereld/>

Kwakernaak, M., & Deuten, J. (2024, april). Movisie. Opgehaald van www.movisie.nl:
<https://www.movisie.nl/sites/movisie.nl/files/2024-04/Gespreksmodel-Sociale-basis.pdf>

Petzold, H. (1994). Kreative Persönlichkeitsdiagnostik durch 'mediengestützte Techniken' in den integrativen Therapie und Beratung. Integratieve Therapie, pp. 340-391.

Bijlage 1: Aangesloten organisaties bij WSW

Organisatie	Deelnemer	Bestuur stichting
Haag Wonen	Susan van der Steen (directeur wonen) Marc van Ewijk (gebiedsmanager Schilderswijk)	Voorzitter
Haaglanden Medisch Centrum	Godfried van Leeuwen (manager zorgverkoop)	Penningmeester
HVP zorg	Sureyya Polat (bestuurder)	Secretaris
WeZijn Transvaal	Marije Talstra (directeur)	Bestuurslid
Saffier	Elisabeth de Vries (strategisch adviseur)	
HWW zorg	Nick Schilter, (manager Wijkzorg regio Zuid)	
WZH	Sander Huijding (manager thuiszorg)	
Parnassia	Gijs Jordaan (directeur Indigo Noord en Zuid Holland) Ursula Dewkalie (leidinggevende/accountmanager Indigo GGZ Preventie)	
Florence	Martijn Verbeek (lid raad van bestuur)	
Schroeder	Marcel Marskamp (operationeel manager) Margriet ten Hove (algemeen directeur/bestuurder)	
Gemeente Den Haag, DPZ, stadsdeel Escamp	Petra Sevinga (stadsdeeldirecteur) Mohamed Chohabi en Wendelijn Oldes (wijkmanagers Escamp) Nori van Balkom (GGD Haaglanden, senior projectmanager GGDH, Wijzer in de Wijk Zuidwest) Petra van Wezel, GGD Haaglanden	
Gemeente Den Haag, DPZ, stadsdeel Centrum	Hassan el Houari (stadsdeeldirecteur) Wendy van Duijn (wijkmanager Transvaal) Monique de Graaf-Rakemann (teammanager stadsdeel Centrum)	
HagaZiekenhuis	Cathy Ruijgrok (manager kwaliteit & veiligheid)	
Xtra / Wijkz	Irma Bolhuis (directeur welzijn wijken) Irma Dijkstra (directeur welzijn individuele ondersteuning) Desiree Hodes (manager gebiedsgericht stadsdeel Centrum bij Wijkz) Ingrid Meijer (stadsdeelmanager wijkgericht werk Escamp, bij Wijkz)	
Staedion	Marieke Stam (directeur wonen en samenleven) Johan Osté (adviseur strategie – wonen en zorg)	
Hof Wonen (voorheen Vestia)	Maarten van der Zwan (manager Wonen) Rob Vooijs (manager sociaal beheer)	
Woonzorg Nederland	Tanja Klaasse (accountmanager zorgvastgoed)	
De Mussen	Ellen Berenz (projectontwikkeling) Marian van Kleinwee (programmamanager) Samen Kansrijk en Gezond in de Schilderswijk)	

Bijlage 2: Systeem/organisatieonderzoek

5 interviews (1 welzijnsorganisatie, 1 woningcorporatie en 3 zorgorganisaties)

Hieronder een samenvatting per vraag

Hoe vind je de situatie voor de doelstelling lang prettig zelfstandig thuis wonen?

De algemene doelstelling wordt gesteund, maar er zijn aanzienlijke uitdagingen zoals eenzaamheid, veiligheid, vervuilde situaties, armoede, verslaving, psychische problematiek, vervoersproblemen en lange wachtrijen bij Wmo-aanvragen. Een deel redt zich prima, maar hulp komt soms te laat en er zijn schrijnende situaties.

Welke wensen en behoeften zie je bij bewoners/oudere als het gaat om langer zelfstandig thuis wonen?

Algemene behoeften: Verbinding met anderen, toegankelijkheid tot activiteiten, ondersteuning bij technologie, betrouwbare hulp, meer kennis over hulpmiddelen. Er is een groeiende vraag naar dagbesteding en vervoer is een obstakel om aan activiteiten deel te nemen. De wachttijd voor Wmo-meldingen / aanvragen is 16 weken, wat ook invloed heeft op de toegang tot vervoer.

- "Vervoer is een probleem, vooral voor kwetsbare ouderen die geen netwerk hebben. Ze missen vaak activiteiten en voorzieningen doordat ze geen vervoer hebben of niet weten hoe ze het moeten regelen"
- "OV in Den Haag wordt als niet altijd vriendelijk ervaren, en er zijn vaak financiële problemen die de toegang tot vervoer belemmeren."

Welke wensen heb je als professional en organisatie op dit vlak? Wat is belangrijk voor jou/jullie? Kun je daar met je organisatie/diensten iets aan doen?

- Algemene wensen: Verbeterde processen, meer vrijheid en zichtbaarheid in de wijk, betere samenwerking, en aangepaste financieringsstructuren.
- Woningcorporatie: Meer evenementen organiseren en verduurzamingstrajecten uitvoeren.
- Zorgorganisaties: Betere ondersteuning van mantelzorgers, vereenvoudiging van Wmo-processen, en investeren in technologie zoals digitale dagbesteding.

Welke relevante projecten/initiatieven zijn in ontwikkeling binnen je organisatie op dit thema?

- Algemene projecten: Verduurzaming, technologieontwikkeling, en nieuwe samenwerkingsinitiatieven.
- Woningcorporatie: Een zomerfestival en een verduurzamingstraject aan de Lozerlaan.
- Zorgorganisaties: Technologie zoals de Medido en digitale dagbesteding via tablets. Ook nieuwe initiatieven voor dagbesteding en samenwerking met scholen en andere centra.
- Welzijnsorganisatie: diverse succesvolle projecten en initiatieven opgezet om de zelfredzaamheid en sociale verbondenheid van ouderen te bevorderen, zoals de bankgesprekken in samenwerking met een woningcorporatie naar aanloop van een renovatieproject, en ook de Hoven aanpak in Loosduinen waar een verbinding werd gemaakt tussen opbouwwerk en individuele ondersteuning.

Hoe werken jullie nu samen met andere organisaties (in de flat)?

Organisaties benoemen samenwerking met verschillende lokale organisaties en de gemeente, en het Wijknet. Samenwerking kan beter.

Wat is helpend en wat juist niet? Denk aan organisatie vrijheid van werken, financiën, regels, regelgeving

- Algemene hulp en hindernissen: Financieringsstromen, bureaucratie, en gebrek aan samenwerking. Sommige flats of wijken krijgen ook wel veel aandacht van onderzoekers, wat verwarring en moeheid veroorzaakt bij bewoners.

Hoe moet je je werkzaamheden verantwoorden (wat meet je en op welke wijze)?

- Algemene boodschap: Er is behoefte aan meer flexibele en narratieve meetinstrumenten.

Waar wil je / je organisatie in investeren?

- Algemene investeringen: Verbeterde samenwerking, technologie, en sociale initiatieven.
- Woningcorporatie: Verbetering van saamhorigheid en meer individuele verhalen van bewoners.
- Zorgorganisaties: Investeren in vrijwilligers, technologie, en nieuwe zorgprojecten zoals Volledig Pakket Thuis (VPT). Er is ook behoefte aan een verpleeghuis voor Turkse ouderen.

Bijlage 3: Resultaat breed kijken naar je situatie (bewoners)

Het overzicht laat zien wat er goed gaat en wat er minder goed als het gaat om prettig (blijven) wonen in de flat, vanuit het perspectief van de bewoners.

Hoe gaat het met je? Jij in je omgeving				
Lichaam & Geest	Sociale contacten	Materiële situatie	Arbeid & Activiteiten	Waarden & Inspiratie
De zorg aan huis goed geregeld Nachtrust veel eenzaamheid aanvraag hulpmiddelen klusjes zelf doen OVERLAST: geluidsoverlast renovatie hele dag geluidsoverlast deur fietsenkelder kat op de gang herrie van kinderen vuurwerk steeds meer jongelui in flat blowen, lawaai	Contact met burens is prettig Op gang contact met +/- 4 burens Op de 12e etage hebben we het leuk, kijken we naar elkaar om Fijne sociale beheerder Vriendelijke mensen & praatje maken Groot netwerk familie vrienden burens	GOED WONEN, WE HEBBEN: ruime woning, groot balkon park, groene omgeving gratis parkeren fietsenberging afvalscheiding veilige buffer hal + camera's snelle reparaties huismeester schoonmaak publieke ruimtes	Dit Samenkracht initiatief	geluk van kinderen, oolevaars etc gedag blijven zeggen, praatje zorgen voor elkaar respect, fatsoen
	Asociaal gedrag Geen contact met 'buitenlandse' bewoners Agressie, haat en nijd Mijn familie Waar zijn de nieuwe mensen? Mensen op de gang niet altijd toegankelijk Haagwonen doet niets bij overlast	PARKEERPLAATS: afval, dealen, rondhangen, teveel auto's van derden, onveilig WONING: sanitaire voorzieningen niet levensloopbestendig tocht in huis, zomers erg warm . regeling cv groot onderhoud nodig (deuren en ramen) kapitaalvernietiging bij vertrek uit woning GEMEENSCHAPPELIJKE RUIMTEN: corridors en liften vuil, entree mag verlaag geen grofvuilmogelijkheden meer geen ontmoetingsruimte vuilruimte rommelig door bewoners deur naar vuilruimte niet elektrisch open geen zicht op wie belt, intercom werkt niet, weinig controle fietsenstalling wordt door niet-bewoners gebruikt tuinonderhoud/ groenvoorziening Winkels zijn te ver weg, SRV 1x per week	Ivm ziekte beperking om te werken Geen nieuwojaarsreceptie meer Bewoners doen niks	Mensen volgen de normen niet missen tuinclub

Bijlage 4: Resultaat breed kijken naar je situatie (professionals)

Het overzicht laat zien wat er goed gaat en wat er minder goed als het gaat om prettig (blijven) wonen in de flat, vanuit het perspectief van de professionals.

Professionals

Hoe gaat het met je? Jij in je omgeving

Lichaam & Geest Sociale contacten Materiële situatie Arbeid & Activiteiten Waarden & Inspiratie

• ervaren gezondheid wel oké	• op sommige verdiepingen is saamhorigheid • contact met meerdere burens • ook cliënten met ingewikkelde hulpvragen bereiken, zien en ondersteunen • overleg met 3 partijen om ideeën te krijgen voor stoppen overlast • actief in de wijk, straat	• Blij met woning	• samenwerking Wijkz/ wv • jaarlijks feest wat erg goed ontvangen wordt	• alle diensten worden zonder oordeel ondersteunt aan hun waarden wordt gezocht, gezien en teruggegeven
• gezonde voeding niet hoog op lijstjes • water staat aan de lippen • nachtoverlast • geestelijke en lichamelijke beperkingen legt mensen lam, weinig energie • als mensen in de war raken-gevaarlijke situaties, ruzies • Huisarts? er is ruimte bij Zonneoord - aanvraag lastig • We kunnen mensen niet bereiken, mensen vragen er zelf niet om, mensen zijn bang • overlast niet kunnen stoppen	• liever goede buur dan verre vriend = vaak verre buur (eenzaamheid) • geringe contacten • onderling weinig begrip, veel frustratie • het alleen moeten eten	• afstand tot voorzieningen • veiligheid • WMO duurt lang • wonen hier niet altijd op orde met betrekking tot herstel reparatie • mensen weten vaak genoeg de weg niet naar hulp • vervoer • digitale vaardigheden (whatsapp groep, beeldzorg) bewoners kunnen niet meekomen (vergeten pincodes, kunnen niet inloggen) • cliënten met problematiek die wat zorgmijndend zijn nog niet echt goed kunnen helpen • Beeld van verzorgingshuis of aanleunwoning - bestaat niet meer	• Eenzaamheid, dagbesteding • afwezigheid mantelzorg, geen netwerk • klein netwerk • ontmoetingsruimte voor dagbesteding, wel met moderator! (thema's/ openheid) • combinatie-voorzieningen ver weg • Je gaat achteruit op alle gebieden bij eenzaamheid	• culturen die niet samenkomen • onbekend maakt onbemind, diversiteit

Bijlage 5: Overzicht alle ideeën, acties en resultaten uit de ateliers, per levensdomein

Bron: Tafelkleden werkvorm Samenkracht Ateliers met bewoners en professionals 18 maart 2024, afzonderlijke resultaat overzichten van ateliers professionals en ateliers bewoners, aantekeningen samen atelier 3, persoonlijke communicatie na afrondende ateliers.

Ideeën gerealiseerd of in uitwerking:

Communicatie

- Welkom & rondleiding nieuwe bewoners, leefregels uitdelen of digitaal, eventueel indien nodig in andere taal. Actie: Bewonerscommissie ism Haag Wonen
- In de centrale entreehal: informatieschermen plaatsen. Actie: Haag Wonen
- Lijst met contactgegevens voor bewoners, wie kan je waarvoor benaderen. Actie: Wijkz

Onderlinge hulp

- Bewoner is vrijwilliger terminale zorg in eigen flat
- Huisdierenteam
- Klussenteam (bewoners doen de klussen)
- Boodschappen voor elkaar doen
- -uil helpen ophalen

Activiteiten

- Nieuwjaarsreceptie
- Excursie naar andere woonconcepten Rotterdam (professionals en bewoners sluiten aan bij werkbezoek van gemeente Den Haag)
- Koffie-ochtend in ontmoetingsruimte. Actie: Wijkz en Haag Wonen

Financiering

- Bewonerssubsidieaanvraag. Actie: Bewoners i.s.m. Haag Wonen, PEP

Voorzieningen

- Lichtsensor zodat lichten niet meer aan blijven staan in gezamenlijke ruimten. Actie: Haag Wonen
- Ontmoetingsruimte
 - Toezicht en beheer. Actie: Commissie van bewoners i.s.m. Haag Wonen en Wijkz
 - Koffie/thee serveren
 - Inventariseren wie spullen over heeft. Actie: Bewoners
 - Inrichting/styling. Actie: Bewoners i.s.m. Haag Wonen
 - Uitnodiging in de brievenbus
- Handbeugels vanuit keuken naar balkon geïnstalleerd. Actie: Haag Wonen

Plannen voor de toekomst:

Voorzieningen

- Ruimte voor fysio en zorg en/of welzijn (spreekuur, groepsles beweging, wijkkantoor) HWW zorg, Wijkz
- Ontmoetingsruimte: vraag en aanbodbord met voorwaarden voor adverteren, samen eten, fitness apparatuur, activiteiten organiseren, voorlichting organiseren
- Ideeën voor activiteiten: kaarten, handwerken, loopclubje, fietsclubje
- Aanpassingen in huis voor beter kunnen ontvangen van thuiszorg: wc en doucheruimte
- Buitenruimte aanpakken
- Veiligheid (slagbomen, videofoon en brievenbussen aan de buitenkant)
- Vuurwerk/dealen overlast aanpakken
- Electrische deur vuilruimte
- Overname woning: flexibeler met overname oude bewoners

Vervoer

- Pendelbus
- Nadenken over stallen scootmobiel

Omgeving

- Paden bos de Uithof veilig en toegankelijk maken (zakken worden niet opgeruimd, modderpoel, onguire types, wortels van de bomen komen door pad omhoog)

Activiteiten

- Overzicht van activiteiten door professionals
- Nieuwe bewoners in bewonerscommissie
- Uitnodigen wijkagent, buurtsportcoach, en anderen
- Vrijwilligers verzekering, - vergoeding

Fatsoen

- Deur voor elkaar openhouden voor bewoners
- "hier doen we het zo", "laat elkaar in je waarde": waardenkaart ophangen en of meegeven
- Verwachtingen uitspreken naar elkaar

Zorgen voor elkaar

- Lijstje van mensen met hun kennis en (werk) ervaring
- Lijstje met mensen die wat voor elkaar willen doen
- Bed voor elkaar helpen op maken
- Voor de ander iets extra's koken
- Koelkast/vriezer in ontmoetingsruimte waar extra eten voor een ander ingezet kan worden (met datum/ met eigenaarschap)
- Een voorraadkast met levensmiddelen voor mensen met minder middelen (met eigenaarschap)

Bijlage 6: Plegde GALA Samenkracht: Plegde GALA Samenkracht

Pledge (inspanningsverklaring) bij het GALA project

Samenkracht in Vitale Woongemeenschappen

Woon servicewijken (WSW) Den Haag 2023-2024

Ons vertrekpunt

Wij geloven dat we zelf én samen bij kunnen dragen aan de leefbaarheid in elke buurt, de gezondheid en het levensgeluk van de bewoners. Daartoe inspireren we elkaar in het netwerk WSW en delen we onze kennis.

Kernwaarden op onze reis
Pragmatisch, concreet, samenhang, nieuwe wegen, kennis delen, aansluiting bij bewoners.

Die reisgenoten
Wij zijn een netwerk van bevroegen mensen uit maatschappelijke organisaties op de gebieden wonen, welzijn en zorg in Den Haag. Met elkaar werken we aan 'vitale bewoners in vitale wijken', juist ook in achterstandswijken.

Onze reisdoelstelling
Onze benadering kenmerkt zich door een sterke missie en een drive om tot resultaat te komen. We geloven dat we samen nog meer kunnen doen. In het grensgebied van wonen, welzijn en zorg is nog een wereld te winnen.

Onze weg
We werken vanuit concrete aanknopingspunten aan praktische projecten met impact. We zoeken hierbij fondsen en investeren ook zelf.

Onze belofte in dit project:

- 1 We investeren in de ontwikkeling en realisatie van:
 - Nieuwe woon/zorg/welzijn vormen, waarin ouderen zich gehoord en gezien weten
- 2 • Ontwikkeld samen met bewoners en partners WSW en duurzaam verankerd bij bewoners en organisaties
- 3 • Leidend tot gezond samen leven, met toekomstbestendige zorg en dienstverlening
- 4

We doen dat door:

- Mee te doen in de Samenkracht aanpak met bewoners en te zoeken naar reguliere inbedding als de resultaten goed zijn

Partners in WSW: HaagWonen, HMC, HWW-zorg, HVP-zorg, WeZijnTransvaal, Parnassia/Indigo, Saffier, Schroeder, Staedion, HofWonen, WijkZ, Woonzorg Nederland, WZH, Florence, Gemeente Den Haag met stadsdelen Escamp en Centrum.

Bijlage 7: PDF Nieuwsbrief januari 2024, met uitkomsten leefwereldonderzoek

Nieuwsbrief project SamenKracht

Beste bewoner(s) van de Vierkant flat,

U krijgt regelmatig vanuit het projectteam SamenKracht een nieuwsbrief met de laatste ontwikkelingen. In deze nieuwsbrief hebben we informatie voor u op een rij gezet wat we met het project SamenKracht de afgelopen weken hebben gedaan en nodigen we u uit voor de ateliers!

Wat doet de projectgroep SamenKracht?

Het projectteam bestaat uit het netwerk van Woonservicewijken. Het is een unieke aanpak waarin medewerkers van wonen, zorg en welzijn met elkaar als één team optrekken en samenwerken met bewoners. Het heeft als doel dat bewoners op een prettige manier lang zelfstandig kunnen wonen in hun eigen huis. Met fijn contact met uw burens en met passende zorg in de buurt als dat nodig is.

Doet u ook mee met de ateliers?

Wij nodigen u graag uit om deel te nemen aan de ateliers. Wat zijn ateliers? Dit zijn bijeenkomsten waar we met bewoners in gesprek gaan. We praten over wat u belangrijk vindt als het gaat om prettig ouder worden hier in de flat én wat er verbeterd kan worden.

Wanneer?

Woensdag 7 en 28 februari van 10.30 tot 12.30 uur. Het zijn twee bijeenkomsten en het is de bedoeling dat u bij beide aanwezig bent.

Waar?

In de 'grofvuil' ruimte op de begane grond. Die toveren we om tot Samenkracht-ruimte.

Meld u ook aan!

Al 12 bewoners hebben zich opgegeven! Ook aanmelden? Geef het door aan Marnix Hack via 06 10 68 98 14. Hij stuurt u daarna een bevestiging.

We gingen in januari al met bewoners in gesprek

Misschien hebben we u ook gesproken, want we gingen al in gesprek met meerdere bewoners uit de flat. Deze gesprekken zijn gehouden als voorbereiding op de ateliers. We hebben met 26 bewoners gesproken. Velen vonden het onderwerp Samenkracht interessant. We vertellen u graag per thema wat er tot nu toe uit de gesprekken is gekomen.

Thema lichaam en geest

Personen die wij gesproken hebben geven zichzelf gemiddeld een score van 6.8 op het onderwerp 'gezondheid'. Op andere onderwerpen noteren we hogere cijfers:

- Sociale contacten 7,9
- Materiële situatie 7,8
- Daginvulling 7,6
- Geluk 7

Met de jaren merken ze dat er meer gezondheidsproblemen komen die het dagelijks leven belemmeren. Het onderwerp 'vervoer' kwam vaak ter sprake. Hoewel er een bushalte voor de deur is, zijn de winkels niet dichtbij. Dit kan lastig zijn voor mensen die niet meer kunnen autorijden, fietsen of niet ver kunnen lopen. Over het algemeen vinden mensen de woning geschikt voor het geval er gezondheidsproblemen ontstaan. Er zijn wel wat aandachtspunten. Zoals de toegankelijkheid voor rollators of rolstoelen, vooral in de wc en douche.

Meer informatie over Woonservicewijken? Bekijk de website www.woonservicewijken.nl

Thema materiële situatie

Over het algemeen wonen deelnemers fijn in de flat. Toch zijn hier ook wat aandachtspunten. Sommige deelnemers voelen zich niet veilig. Dit is vooral in de avond in de hal en op de parkeerplaats. Hoewel bewoners verantwoordelijk zijn voor het schoonhouden van de galerij, zeggen de meeste deelnemers dat ze dit zelf niet of alleen soms doen. Toch zijn er positieve bewegingen. Zoals de bewoner die altijd afval prik rondom de flat. In het verleden was er zelfs een tuingroep. Sommige bewoners vinden het jammer dat deze er niet meer is.

Thema sociale relaties

Sommige bewoners kennen best veel anderen in de flat, maar de meeste bewoners kennen er slechts een paar. Vroeger leek er meer contact te zijn. Nu is het vaak alleen een beleefde groet. De helft van de deelnemers vindt de saamhorigheid nu niet goed. Toch geeft driekwart van de deelnemers aan dat er bewoners zijn die naar elkaar omkijken en helpen wanneer dat nodig is.

Thema daginvulling en activiteiten

Behalve sommige activiteiten die specifiek voor bepaalde galerijen zijn georganiseerd, geven de deelnemers aan dat er in de flat over het algemeen geen gezamenlijke activiteiten plaatsvinden. Dit is in de andere flats aan de Lozerlaan wel zo. Er werd eerst een nieuwjaarsreceptie gehouden. Deze missen de bewoners. Bewoners kijken met plezier terug op het Lozerlaan festival dat Haag Wonen organiseerde.

Thema waarden en inspiratie

Over het algemeen voelen de deelnemers dat ze van betekenis kunnen zijn voor anderen. Dit hoeft niet een grote daad te zijn. Het zit vaak in kleine gebaren.

Deze ideeën hebben bewoners om het wonen prettiger te maken:

- ✔ Overwegen om het schoonmaken van de galerij uit te besteden
- ✔ Verbeteringen in beveiliging zoals extra camera's, slagbomen en een aparte honden uitlaatplek voor vrouwen
- ✔ Het creëren van een ontmoetingsruimte zodat bewoners samen kunnen komen
- ✔ Overweging om leefregels in meerdere talen beschikbaar te stellen
- ✔ Bewustwording van normen en waarden, bijvoorbeeld met betrekking tot correcte afvalverwerking
- ✔ Nieuwjaarsreceptie opnieuw organiseren
- ✔ Maaltijdproject en maatjesproject introduceren
- ✔ Tuingroep terugbrengen
- ✔ Spreekuur voor ondersteunende diensten (bijvoorbeeld voor zorg en welzijn)

